

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravnishvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čekovni rač. 10.603.

Cene inseratom: cela strani
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.—

Nemci o svojih in naših manjšinah.

Inozemski Nemci tvorijo važno točko v zunanji politiki narodno-socialistične Nemčije. Za organizacijo in vsestransko podporo Nemcev, živečih izven meja nemške države, obstoja že več let v Nemčiji »Društvo za Nemce, živeče v inozemstvu«. To je osnovano kot zasebno društvo. Odkar pa je v Nemčiji nemški narodni socializem na krmilu, je to društvo nekako poddržavljeno ter je postalo instrument zunanje politike. O Binkoštih je to društvo imelo svoj občni zbor v Königsbergu (v Vzhodni Prusiji), začetek pa je bil v Marienburgu. Tukaj je imel od narodnih socialistov postavljeni voditelj društva dr. Steinacker — rodom iz Koroškega — govor o namenu društva ter je med drugim izjavil tudi to: »Društvo Nemcev v inozemstvu noče napasti nobene države, noče premikati nobenih meja, noče podirati nobene vlade, noče prirejati nobenih zarot proti nikomur. Spremembe državnih ozemelj in odpovedi na politične pravice ležijo na čisto drugem polju. Društvo Nemcev v inozemstvu ve samo to, d. ne pozna in ne bo poznalo nobene odpovedi ljudske biti in ljudske duševne skupnosti.« S temi besedami je določno povedano naslednje: »Društvo za Nemce v inozemstvu ne prisoja svojim članom in svojim podpirancem v inozemstvu naloge, da bi premikali državne meje ter spreminjali državna ozemlja; take spremembe ležijo na drugem polju, to je na polju narodno-socialistične državne oblasti, ki je v to svrhu vpeljala splošno vojaško obvezo ter hoče oboroženost Nemčije spraviti do višine, da bo kos nalogam, ki si jih je v zunanje-političnem oziru postavil nemški narodni socializem. Nemcem v inozemstvu pa pripada naloga, da se pod nobenim pogojem in nikjer ne odpovedo nemški ljudski bitnosti in ljudski duševni skupnosti. Če to nalogo vršijo zvesto, vztrajno in neomajno, tvorijo s tem stebre-opornike za gospodarsko in politično prodiranje velenemštva v razne dele Evrope. Da tako tolmačenje ni morda kakšno neutemeljeno in krivično natolcevanje, dokazuje zemljevid, ki ga je vodstvo tega kongresa oskrbelo za kongresiste in ki je bil razdeljen med udeležence kongresa. Na tem zemljevidu se prikazujejo tri »obmejne pokrajine Nemčije« (ki torej v prvi vrsti spadajo na tisto polje, kjer je treba premakniti državne meje in spremeniti državno ozem-

lje), in te so: Avstrija, Šlezija in Vzhodna Prusija s poljskim Pomorjem vred. Poleg tega so na nemško-nacionalnem zemljevidu začitana ogromna ozemlja, ki predstavljajo »nemška kulturna območja«, kjer torej pripada glavna naloga inozemstva Nemcem, živečim v teh pokrajinah. Semkaj spadajo poleg Šlezije, Poznanjske in Pomorja (poljska last), Gdanska (samostojno mesto) in Klajpede (Memel, ki je last Litve) tudi južna Tirolska, sudetni Nemci na Češkem in **naša slovenska štajerska**. Med velikimi črnimi točkami, ki predstavljajo nemške jezikovne otoke, je začitran kočevski jezikovni otok, in sicer tako, da zavzema skoro vso Dolenjsko in Notranjsko.

Zemljevid torej nazorno počituje nalogo, ki jo nemško-nacionalno nemštvo določuje Nemcem, živečim v teh pokrajinah, torej tudi v naših krajih. Kaj iz tega sledi, ni treba posebej poudarjati. Pristojni činitelji naj si oskrbijo ta zemljevid, ki je ponazoritev nemško-nacionalnih teženj in ki bo za nje stvaren opomin za pravilno ravnanje. Mi bi samo še opozorili na to, kako Nemci sodijo o slovanskih narodnih manjšinah ter postopajo z njimi. Najboljši primer so Slovenci na Koroškem. Mar jim nemštvo določuje nalogo, da ohranijo slovensko ljudsko bitnost ter ostanejo zvesti slovenski

ljudski duševni skupnosti? Ne, marveč onemogočuje jo na vse načine in z vsemi sredstvi. Da bi izgubili svojo slovensko dušo, se ponemčujejo slovenski otroci v nemških šolah, ki so prave duševne mučilnice. Prosvetnemu delovanju Slovencev po njihovih društvih se delajo največje ovire. Tako je n. pr. prosvetno društvo v Radišah (blizu Celovca) hotelo vprizoriti na prostem igro »Izgubljeni sin«, ki jo je po besedilu sv. pisma priredil koroški rojak Drabosnjak. Policijska oblast je to prepovedala in urad zveznega kanclerja je to prepoved potrdil, češ, da so katoliško-slovenska društva jugoslovansko orientirana ter da se svetopišemska prilika izrablja za alegorično prikazovanje vrnitve izgubljenega sina (Koroške) v rodni dom, v Jugoslavijo. Dobremu našemu Drabosnjaku se nikdar ni sanjalo, da bo nemški nacionalizem njegovo povse nedolžno igro tako nesmiselno in zlobno tolmačil. Ako se kateri narodni manjšini določuje naloga, da pripravja vrnitev izgubljenega sina (narodne manjšine) v rodni dom, določuje to nalogo nemški narodni socializem z ozirom na Veliko Nemčijo nemškim manjšinam po raznih državah. Dokaz za to je poleg govorov na kongresu »Društva za Nemce v inozemstvu« zemljevid, ki ponazoruje te nemško-nacionalne težnje. Dokazujejo tudi letaki in letaki, razširjeni v Königsbergu, na katerih je bilo med drugim napisano: »Prava Nemčija obsega tudi vse tiste Nemce, ki živijo kot državljani drugih držav?

V NAŠI DRŽAVI.

Poročilo verifikacijskega odbora je bilo razdeljeno tiskano poslancem dne 13. m. Seja omenjenega dne je bila posvečena poročilu verifikacijskega odbora. Verifikacijski odbor ugotavlja v svojem poročilu najprej, da so mu bila predložena 304 pooblastila izvoljenih narodnih poslancev in vloženi vsega 121 pritožb. Nato navaja poročilo podrobne volilne rezultate v posameznih srezih in imena onih izvoljenih narodnih poslancev z liste min. predsednika g. Jevtiča, zoper katerih izvolitev ni bila vložena nobena pritožba. Drugi del poročila našteva mandate onih narodnih poslancev, zoper katerih izvolitev so bile vložene pritožbe. V dravski banovini so bile vložene pritožbe v

šestih srezih (Celje, Brežice, Ptuj, Maribor levi breg, Maribor desni breg in Kamnik). Vse te, kakor tudi vse ostale pritožbe zoper izvolitev narodnih poslancev z liste ministrskega predsednika g. Jevtiča v ostalih banovinah so bile zavrjene in verifikacijski odbor predlaga narodni skupščini odobritev vseh teh osporjenih mandatov. V tretjem delu svojega poročila navaja verifikacijski odbor narodne poslance, izvoljene na listi g. dr. Vladka Mačka, in sicer najprvo one, zoper katerih izvolitev ni bilo pritožb, nato pa one, zoper katere so bile vložene pritožbe. Teh je 23. Odločitev o mandatih na Mačkovi listi je bila odgodena zaradi nejasnosti zakonskih določb.

S tretjega sestanka narodne skupščine dne 14. junija. Na tretjem sestanku narodne skupščine dne 14. junija je imel dolg govor notrajni minister o delu vlade in opozicije pri zadnjih skupščinskih volitvah dne 5. maja t. l. Za notrajnim ministrom je govorilo

več poslancev, ki so napadali opozicijo in zahtevali, da se razveljavijo vsi poslanski mandati, radi katerih je prišlo pri volitvah do nepravilnosti. Po končanih govorih je potrdila skupščina vse mandate, katere ji je predložil verificacijski odbor. Verificiran je bil tudi mandat Avramoviča, poslanca za glamočki okraj, ki je bil izvoljen na Mačkovi listi in je poleg Ibrahima Bačiča predložil pooblastilo kot poslanec opozicije.

Na skupščinski seji dne 15. junija so razpravljali o mandatih onih poslancev, ki niso predložili svojih pooblastil. V razpravo je posegel pravosodni minister dr. Kojič, ki je govoril o zagrebški resoluciji in o volilni agitaciji duhovščine. Prihodnja seja skupščine je bila v torek dne 18. junija.

Posvetovanje zunanjih ministrov Male zveze so bodo vršila dne 22. junija v Beogradu. Zanimivo bo poročilo čehoslovaškega zunanjega ministra dr. Beneša o obisku v Moskvi.

Posvetovanja za priključitev okoliških občin Mariboru in Celju. Zadnji teden se je mudil ban g. dr. Puc v Celju in Mariboru, kjer so se vršila posvetovanja glede priključitve okoliških občin. Mariborska mestna občina ima pripravljen predlog, po katerem bi se naj priključile mestu po današnjem stanju pregrupacije občin: Košaki, Kamnica, Pobrežje, Limbuš in Studenci. Okolica je proti priključitvi. Zastopniki okoliških občin so se izrekli tudi pri tokratnem posvetovanju iz tehničnih razlogov proti priključitvi. Priključitev okolice mestu se pa lahko izvrši v smislu zakona o občinah v dveletni dobi, ki teče od 23. septembra 1934, brez nadaljnega. Samo v ožgled zakonskim določbam so pristali zastopniki okoliških občin na priključitev pod gotovimi pogoji, ki se bodo določili sporazumno pozneje. V smislu predlogov na že omenjenem posvetovanju bi se naj priključilo Mariboru od občine Studenci ozemlje do ceste proti Pekram, vse ostalo proti Limbušu in Pekram naj pade pod studenško, oziroma limbuško občino. Občina Pobrežje pripade Mariboru brez Zrkovec in Dolgoš. Od občine Košaki bi prišlo v poštev ozemlje ob Tomšičevem drevoredu in Petrovo selo. Od občine Kamnica pa področje na obeh straneh državne ceste in sicer tako, da bi bil tudi Mariborski otok pod mesto. Če bo prišlo v zgorajnem smislu do priključitve, se bo povečalo število mariborskega prebivalstva za 20.000 duš in bi štel povečani Maribor 55.000 prebivalcev. — Tudi v Celju so predložili zastopniki okoliških občin banu svoje predloge glede združitve okolice z mestom. Banska uprava bo proučila gradivo o združitvi in potem se bode šele sklepalo o tej velevažni zadevi.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Po volitvah na Grškem. Zadnjič smo poročali na kratko o izidu parlamentarnih volitev na Grškem, iz katerih je odnesla vlada popolno zmago. Obe vladni skupini imata od 300 mandatov 287, opozicija le 13, komunisti niso dobili niti enega mandata. Abstinenca je

znašala po celi državi samo 15%. Izid volitev je zatrl v opoziciji vsako akcijo za spremembo režima. Zasedanje novega parlamenta bo zelo kratko. Zbornica bo samo potrdila od vlade jej predložene zakone in to nato odgodena do septembra. Plebiscit za monarhijo ali republiko na Grškem bi naj bil po predhodni odobritvi tozadavnega pravilnika od strani parlamenta meseca oktobra.

Italija — Abesinija — Anglija. Kot posredovalka v sporu med Italijo ter Abesinijo je nastopila pri Društvu narodov v Ženevi Angleška. Je že bilo razglašeno, da bo pobotala Italijane in Abesince nepristranska komisija, koje sklepom in odločitvi se bosta podvrgli obe sprti državi. Kljub pomirjevalnemu vplivu Angležev na skrajno napest položaja v Abesiniji je Italija naprej mobilizirala in prevažala čete v svojo vzhodno-afriško kolonijo, da napade Abesince po končani deževni dobi, ki onemogoča sedaj zaradi nalivov kretanje vojaštva. Nespravljivost Italije je ujezila Angleže, ki so naenkrat zbrali v svoji koloniji ob abesinski meji 100.000 mož kolonijalnih čet, da preprečijo osvajalne načrte Italije. Nepričakovani nastop Angležev je močno razburil Italijo, ki bi bila morda kos slabейše organizirani abesinski vojski, nikakor pa ne angleškimi kolonijalnim četam. Zadnji adut Anglije napram

Italiji pa je Sueški prekop, katerega lahko zapre Italijanom in jim onemogoča nadaljnje ojačevanje vzhodno-afriške armade in njeno preskrbo s strelihom in z živili. V ožgled naštetim zaprekam v Abesiniji grozi Italija, da bo izstopila iz Društva narodov.

Japonci osvajajo Kitajsko. Japonska sega vedno dalje po Kitajski in beleži v zadnjem času nepregledno velik uspeh, katerega je dosegla brez prelivanja krvi samo z grožnjami in pritiskom svojega orožja. Japonci so zagrozili kitajski vladi v Nankingu in jej stavili težke pogoje, katerim so se Kitajci brez obotavljanja uklonili. Nekdanja prestolica Kitajske starodavni Peking in luka Tientsin se priključita Mandžuriji, nad katero vlada Japonska. Severni del pokrajine Čili se proglašajo za del, v katerem se ne smejo kretati čete. V tem demilitariziranem delu Čilija bodo nadzorovali upravo japonski uradniki in istotako vršili policijsko službo. Za bodočnost je najbrž čisto kratko vprašanje: priključitev cele pokrajine Čili k Mandžuriji in kronanje madžurskega cesarja, ki je orodje v rokah Japoncev, za kitajskega cesarja v Peking. Na Kitajskem so prepovedane vse organizacije, ki bi vodile kako gonjo proti tujim državam. Peking so izpraznile kitajske čete in v luko Tientsin so priplule japonske bojne ladje.

Na evharistični kongres! Dober teden nas loči od začetka evharističnega kongresa. Storimo vse, kar je v naših močeh, da bo kongres čim najveličastnejši in udeležba čim največja! Potreben nam je kongres vprav radi tega, ker so časi prav težki! Sami opazujemo, kako se bije v Evropi in tudi v naši ožji domovini trd in vroč boj za to, kdo bo vladal v bodočem stoletju: ali brezbožen komunizem ali Kristusova Cerkev. V tako zmedenih časih pa je treba veliko jasnosti in odločnosti zlasti nam katoličanom. Vso sovražno borbo, ki je v današnjih časih še prav posebno naperjena proti vernemu človeku, bo naše ljudstvo le takrat vzdržalo, če bo imelo pred seboj jasno pot, če bo prekvašeno s pravim duhom, na kratko: če bo versko globoko poučeno in če bo odločno živelo le po Kristusovih, ne pa po Marksovih ali po drugih novodobnih »verskih« načelih. Temu bode gotovo veliko pripomogel evharistični kongres. Tu se bodo pri mnogih stanovskih zborovanjih reševala najbolj pereča sodobna življenjska vprašanja, in to vse s stališča nezmotnega Kristusovega evangelija. Mnogo zmotbo že s tem odpravljenih. Še več koristi bo pa prinesel evharistični kongres tako slovenskim, kot vsem ostalim katoličanom v naši državi in s tem splošni blaginji vse naše države s tem, da bo stotisočglava množica v imenu vseh dobromislečih kristjanov v naši državi glasno izpovedala vero v Boga in s tem znova le njemu prisegla zvestobo.

Da, na evharističnem kongresu bomo vsi izpričali svojo katoliško vero in se tako vsi in vse posvetili Najvišjemu kralju — Kristusu Odrešeniku. Zato: možje in fantje, žene in dekleta, na kongres!

Delo brezbožnikov — novi upi. Na zborovanju brezbožnikov v Moskvi dne 30. marca t. l. se je izvolil poseben odsek za borbo proti veri. Predsednik tega odseka je Maksim Gorkij, člani pa so N. N. Bersonov, bivši krasnojarski škof Nikon, V. N. Lvov, bivši prokuror sv. Sinoda za časa Kerenskega, Jaroslavskij in nekaj profesorjev moskovske univerze. Gorkij, Berson, Lvov in drugi so sklenili delati na to, da ob koncu tekoče petletke v Rusiji ne bo več nobene cerkve in ne duhovnika. — Kakor poročajo iz Moskve, se je ta odsek z Gorkijem in Lvovom na čelu nedavno tega javil pri namestniku patriarha, metropolitu Sergiju, kjer so mu prevzeli pisarno, odpeljali arhiv in so prepovedali nadaljnjo izdajno listo »Moskovska patriarhija«. Metropolit Sergiju so prepovedali pismeno občeovati z duhovniki v Rusiji in inozemstvom. Pošiljati sme samo tiste ukaze, katere mu bo dovolil brezbožni odsek. Kakor razvidimo iz tega, bo cerkveno življenje v ruski cerkvi skoraj uničeno. Služba božja se bo morala vršiti skrivaj. Toda upajmo, da se ho zgodilo kako drugače. Stalin je zdaj razpustil »združenje starih boljševikov, patriarhov komunistične stranke«. To pa je vzbudilo povsod občno pozornost. Še boljše bi bilo, da bi razgnal »zvezo brezbožnikov«. Če ima Stalin res načrt, počasi se iznebiti ozkih komunističnih vezi, bo moral to storiti, ker brezbožniki so eden glavnih stebrov

komunizma. Upajmo! Gotovo je, da v Rusiji Stalin in mladina pripravljata nekaj novega. Mladina se je naveličala komunističnih prevar in nasilja, zato obrača komunizmu hrbet in gre svo-

jo pot. Čas zahteva svoje. Predolgo že uganjajo boljševiki svoje poskuse na ruskem narodu. Bog daj, da bi našim zatiranim bratom skoraj zasijala zarja verske in politične svobode! A. K.

Osebne vesti.

60letnica. Vpokojeni profesor g. Ant. Kolarič je obhajal dne 8. t. m. v Borovcih pri Ptujju 60letnico. Dolgoletnemu vzgojitelju srednješolske mladine, gorečemu duhovniku in požrtvovalnemu javnemu delavcu naše iskrene častitke z željo: Še naprej do nadaljnjih jubilejev v zdravju in zadovolju!

Imenovanje. G. Franc Hohnjec, župnik v Čadramu, je bil od prevz. g. knezoškofa dr. Ivana Tomažiča povodom kanonične vizitacije imenovan za duhovnega svetnika. Čestitamo!

Duhovniške vesti. Vsled bolehnosti monsignora Ivana Rotnerja, dekana in župnika v Škalah, je imenovan za upravitelja dekanije Šaleška dolina g. Gregor Potokar, duhovni svetnik ter župnik v Št. Martinu pri Šaleku. G. Ivan Presnik, provizor pri Št. Vidu na Planini, je bil umeščen kot župnik istotam. G. Stanislav Weingerl, drugi kaplan v Rajhenburgu, je bil postavljen za prvega kaplana istotam. Začasno nezasedeno je ostalo kaplansko mesto v Marenbergu.

Cerkveno odlikovanje. Sv. oče Pij XI. je odlikoval radi zaslug za vero in Cerkve z zaslužnim križcem g. Luka Derževnik, cerkvenega ključarja in posestnika v Ribnici na Pohorju. Naše častitke!

esreče.

Sinko utonil pred očmi očeta. Posesnik Franc Korat je delal blizu Drave pri Dravogradu. Koratov 5letni sinko se je guncal na drevesu tik nad Dravo. Veja se je odtrgala in fantek je padel v vodo. Oče se je pognal za otrokom v Dravo, da bi ga rešil, a so mu ga odnesli valovi precej narasle reke.

Utonil je pri kohanju v vrincu Pesnice 15letni posestnikov sin Ivan Stuber iz Gradenšaka.

Dvojna nesreča je zadela posestnika Ernesta Kuharja iz Spodnje Senarske pri Sv. Trojici v Slov. goricah. Obiskali so ga vlomilci, mu pobrali gotovino, dva zlata prstana in 20 kg masti. Kmalu nato je uničil Kuharju ogenj gospodarsko poslopje.

Dve domačiji pogoreli. V Račah je upepelil ogenj stanovanjsko in gospodarsko poslopje Jožefu Mahoriču, posestniku in mlinarju. V Laporju je ponočni ogenj povsem uničil domačijo posestnika Filipa Oniča. Iz goreče sobe so rešili v zadnjem trenutku s hudimi opeklinami 5letnega Franceka. Zgoreli sta 2 svinji, 30 kokoši, obleka, ves živež in razno orodje. Škoda 60.000 Din.

Požari. V Podložju pri Ptujjski gori je zgorela posestniku Ivanu Pepeljaku stanovanjska hiša in gospodarsko po-

slopje z orodjem in s pridelki vred. Škoda 20.000 Din, zavarovalnina delna. — Na Mlakah v občini Muta je uničil ogenj hišo posestnika Ivana Fraidl. Zgoreli so tudi poljski prideki, dve svinji in 300 Din gotovine. Škoda 30.000 Din. Pri gašenju so dobile hude opekline tri osebe. — V Podovi pri Račah je začelo najprej goreti v stanovanjski hiši posestnika Martina Grajfoner. Ogenj je preskočil na gospodarsko poslopje, ki je pogorelo do tal ter znaša škoda 15.000 Din.

Domačija pogorela. Ob treh zjutraj je izbruhnil ogenj na domu posestnika Franca Meška v Muretincih pod Ptujem. Pogorela sta hiša in gospodarsko poslopje. Gasilcem gre zasluga za omejitev požara, ker je bila v nevarnosti cela vas. Zavarovalnina je neznatna.

Gospodarsko poslopje v plamenih. V Ivanjcih pri Gornji Radgoni je pogorelo gospodarsko poslopje Alojziju Fleisingerju. Gasilci so preprečili, da ni šlo še stanovanjsko poslopje. Požarna nesreča je tem hušja, ker je bil pokopan na binkoštni pondeljek gospodar A. Fleisinger.

Žrtve Mure. Na bregu Mure v bližini Gornje Radgone so našli truplo 5letne hčerke delavca Karla Rosenbergerja iz Donawitza pri Leobnu. Istočasno kot deklica je utonil v Muri tudi njen 7letni bratec Karl. Majnika zelo narasla Mura je še zahtevala v Avstriji naslednje žrtve otrok, ki še niso naplavljeni: 5letni Haman Adolf, ki je utonil v Muri pri Neubergsdorfu dne 26. majnika; nadalje 7letni Wind Alfred, ki je utonil v potočku, ki se izliva v reko Muro, dne 30. majnika v Unterweissburgu in 3letna Ingeborg Mechtinger, ki je utonila v Muri v Gradcu.

Huda nesreča. Na Savi pri Radovljici se je zgodila dne 15. junija nesreča, ki je zahtevala življenje 26letnega Janka Berceta. Janko je šel s konjem in vozom na savski prod po glen. Naenkrat se je konj na produ splašil, zdvijal naravnost v Savo, kjer so zginili voznik, konj in voz.

Po nesreči ustrelil 16letno deklico. V Brežniku pri Litiji se je igral 22letni Osolnikov sin s puško, katero je iztaknil nekje na podstrešju. Kres se je nenadoma sprožil in naboj je po nesreči zadel 16letno Marijo Gradišek v vrat, da je takoj omahnila in izdahnila.

Avtomobil je opasno povezil v Prulah Viljema Kramarja, brezposelnega

puškarja iz Ljubljane, ko se je peljal s kolesom. Povožen je preko prs. Žrtev avtomobilske nesreče so prepeljali v bolnico v Ljubljano.

Utonil v Savi vsled kapi. Železničar Dionizij Podlesnik je sušil seno na svojem imanju za Savo pri Radečah. Zvečer se je vračal s čolnom preko Save na Zidani most v kurilnico. Med vožnjo je omahnil vsled kapi v vodo in utonil.

Nesreča našega parnika. Dne 11. junija krog polnoči je vlekel naš parnik »Avala« v Pančevo pri Beogradu en vlačilec. Parnik »Spasoje« je zadel »Avalo« s prednjim delom v levi bok in ga je tako poškodoval, da je moral na plitvino. Poškodovani parnik so potegnili na suho in ga bodo popravili. Nesreča ni zahtevala človeških žrtev.

Grozna nesreča vsled eksplozije. V četrtek dne 13. junija, ob 2. uri popoldne, se je zgodila v Reinsdorfu pri Württembergu na Vestfalskem v Nemčiji grozna eksplozijska nesreča. V enem delu tvornice za razstreliva so eksplodirale kemikalije, ki so povzročile še nadaljnje eksplozije in velik požar. Zadnja eksplozija je bila ob 18. uri. Nesreča je zahtevala 60 mrtvih, 110 težko in 300 lažje ranjenih. Zračni pritisk je pobil v 8kilometerskem obsegu vse šipe na oknah.

Velika železniška nesreča se je zgodila ne daleč od Londona, kjer sta trčila v noči poštni in osebni vlak. Trčenje je zahtevalo 15 mrtvih in 30 težko ranjenih.

Razne novice.

Zaščita zajca in predsednik Kmetijske družbe. Dne 15. junija se je vršil v Ljubljani občni zbor Kmetijske družbe. V debato je krepko posegal delegat mariborske podružnice g. dr. Kovačič, ki je naglašal, da ne gre, da bi se kmetijstvo podpiralo samo z besedami, ampak so potrebna dejanja! Na občnem zboru je bila tudi zelo zanimiva razprava glede lovskega zakona in banovinske uredbe k lovskemu zakonu. En govornik je grajal, da je za lovsko uredbo ali za zaščito zajca glasoval celo predsednik Kmetijske družbe g. Detela. Celo onim kmetom, ki so imeli po stoletni pravici lasten lov, jim je bila po novem lovskemu zakonu odvzeta ta pravica — brez odškodnine. Šele na pritisk mariborskega delegata je prišlo končno do resolucije, naj bi se spremenil lovski zakon v tem smislu, da se zatre zajca, kjer ogroža trte in sadno drevje. Dokler bo predsednik Kmetijske družbe za zaščito zajca, so papirnate resolucije o njegovem iztrebljenju bob v steno. Polnoma upravičeno je bičal maribor-

SNEŽNOBELO PERILO DA
Zlatorog
terpentinovno milo!

ski delegat družbo in ji očital, da skrbi za kmetijstvo samo z besedami, v dejanju pa je celo njen predsednik proti kmečki zahtevi in glasuje za nekmečko uredbo, da ostane zajec še zanaprej zaščiteno škodljivec naših trt in sadnega drevja!

Truplo osemletnega otroka je naplavila Drava pri Zg. Boču blizu Selnice ob Dravi.

Šolska mladina pri Veliki Nedelji dobi novo zastavo Jadranske Straže. Blagoslovitev se bo vršila v nedeljo dne 23. junija, pred pozno sv. mašo. Popoldne je proslava 40letnice narodne boje. Spored je zelo pester: nagovori, petje, čeklamacije, telovadba itd. Vsi uljudno vabljeni! Oddaljeni imajo ugodno železniško zvezo za sem in nazaj.

Izmišljeno priznanje groznega zločina in razkritje. Poročali smo v našem listu o groznem zločinu, da je ubil brat brata in nato pa zažgal truplo s hlevom vred. Strašno dejanje bi se naj bilo zgodilo na Prelesju pri Sv. Primožu na Gorenjskem, kjer posedajo svoj dom bratje Preklet. 37letni Franc Preklet je posestnik polovice posesti, na drugi pa druga dva brata. 26letni Anton Preklet je naenkrat zginil z doma in nikdo ni znal, kje naj bi bil. Letos koncem januarja je pogorel velik hlev, katerega bi naj bil požgal Franc Preklet, ki bi naj bil brata Antona na hlevu umoril in pustil, da je truplo

zgorelo s hlevom vred. Radi govorice o zločinu so prijeli orožniki iz Kamnika Franca Prekleta, ki je priznal, da je na hlevu spečega brata Antona ubil z gnojnimi vilami, užgal hlev in pozneje po požaru je odnesel v košu bratove kosti in jih zakopal ne daleč proč od pogorišča. Orožnikom je pokazal mesto zakopa, kjer ni bilo ničesar v zemlji. Franca Prekleta so radi ljudske govorice in lastne izjave predali v preiskovalni zapor v Ljubljano 14. aprila. Na sodišču je aretirani Franc svoje priznanje preklical. Preiskava v Ljubljani proti Francu Preklet je bila ravnokar ustavljena zaradi pomanjkanja dokazov o krivdi, ko je došlo sporočilo, da je ubiti in sežgani Anton Preklet živ na Črnučah in je dal orožnikom pojasnilo o prvotno strašni zadevi. Anton Preklet je sunil, predno je zginil od doma, svojega brata Miha tako po stopnicah, da si je ta zlomil roko. Proti Antonu je bilo uvedeno kazensko postopanje radi težke poškodbe. Iz strahu pred kaznijo je Anton zginil od doma in je bil nekaj časa hlapec na Vranskem in nato pa na Črnučah pod napačnim imenom Anton Prelesnik. Franca Prekleta so izpustili, pač pa bo imel opravka s sodiščem njegov brat Anton.

Nenadna smrt francoskega prosvetnega ministra. Na poti k seji ministrskega sveta je nenadoma umrl dne 13.

junija francoski prosvetni minister Marcombe.

Prečastiti duhovščini! Za 1. julij (praznik presv. Rešnje Krvi) s predpisane nove lekciije, katere vam bomo v kratkem poslali. Za sv. mašo ni noveg. formularja, velja dose-danji. Naročiti ni treba, ker bomo poslali po naročilih, ki ste nam jih poslali za zadnji maj in sicer kot dodatek. — Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Tujsko-prometna zveza »Putnik« za obseg nekdanje Mariborske oblasti prejema dnevno, odkar je nastopilo krasno poletno vreme, številna povpraševanja po letoviščih in to ne le iz vseh delov naše države, temveč tudi iz Avstrije, Nemčije, Češkoslovaške in Italije. Da zamore zadovoljiti vsem zahtevam in omogočiti pravilno razdelitev letoviščarjev, se obrača Tujsko-prometna zveza s prošnjo navse občinske urade, hotele, penzije in vse one, ki oddajajo sobe tujcem, da ji po možnosti takoj javijo število sob, komfort, ceno z in brez penzije za eno ali dve osebi na naslov: Putnik, Maribor.

Sanatorij v Mariboru, Gosposka ulica 49, telefon 23—58. Najmodernejši urejen za operacije. Najnovejši zdravilni aparati. Vodja specialist za kirurgijo dr. Černič. Prosta izbira zdravnikov. 10

Vse potrebščine za vkuhanje. Čas za vkuhanje raznega sadja in sočivja bode kmalu tukaj! Priporočamo gospodinjstvom, da se pravočasno na to pripravijo! Pcučne knjige in

Predsednik nove angleške vlade Baldwin.

Novi angleški zunanji minister Samuel Hoare.

Predsednik nove francoske vlade Laval.

Nová vlada na Čehoslovaškem. Na sredini je predsednik republike Masaryk. Na sliki vidimo dolgoletnega ministra duhovnika dr. Šrameka.

vse tozadevne potreščine kupite v naših prodajalnah! — Tiskarna sv. Cirila.

Najcenejši pisemski papir, tudi za trgovce, dobite v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila.

Nova nalivna peresa! Vsak pisмени človek nosi danes seboj tudi nalivno pero. Največja izbira in najugodnejše cene v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila.

Obžalovanja vredni slučaji.

Nasedel sleparju. Slepar je obiskal dne 18. maja v Dobrovcih v mariborski okolici prevžitkarja Avgušтина Jožefa. Pretkani goljuf je tako dolgo govoril v prevžitkarja, da mu je ta zapal na 8275 Din glasečo se hranilno knjižico mariborske mestne hranilnice. Avguštin je prejel obljubo, da mu bo prinesel neznanec dvignjeno gotovino. Goljuf je zginil s knjižico in je ni vrnil.

Obsojen, ker je odpeljal lastnega sin-ka. Mariborsko sodišče je obravnavalo dne 14. t. m. naslednji slučaj: 35letni delavec Ivan Klarič s Špičnika ob severni meji je imel z delavko R. Krebs otroka. Skraja se je zmenil malo za fantička in ni niti skrbel za podporo materi, čeravno ji je obljubil zakon. Pozneje se je kesal obljube zakona, vedno je odlagal s poroko in je slednjič sploh opustil vsako misel na zakonsko zvezo. Ko je pa postal nezakonski otrok star eno leto, ga je hotel imeti oče za vsako ceno, a se je upirala mati tej zahtevi. Klarič je sklenil, da odvzame materi s silo fantka, kar je tudi storil dne 8. decembra l. l. zvečer. Pri odpeljavi so bili udeleženi njegov 21letni brat Štefan Klarič, 25letni posestnikov sin Gašper Rozin ter 22letni delavec Franc Borko. Štefan Klarič je odvedel otroka skozi okno, med tem ko je Ivan Klarič zvalil mater na dvorišče, ostali trije so bili na straži. Sodišče je obsodilo brata Klarič vsakega na 1 leto 7 dni strogega zavora, Borka in Rozina na 7dnevni zapor, pogojno

na 3 leta. Brata Klarič sta prejela radi tega tako visoko kazni, ker sta dajala istočasno odgovore zaradi ponarejanja denarja.

Dekleta nevarno obdelal z nožem. V Mostah pri Ljubljani je pričakal v noči v Opatiji rojeni, 23letni elektromonter Ladislav Sikač, 23letno delavko Alojzijo Berčič in ji prizadajal z nožem tri opasne zabodljaje v prsa in pod srce. Težko ranjeno so prepeljali v ljubljansko bolnico, napadalec iz ljubosumnosti se je sam javil policiji.

Prosluli razbojnik na Dolenjskem prijet. Dne 15. junija zjutraj je bil predan v zapore sodišča v Novem mestu prosluli razbojnik Jožef Urbanč, ki je dalje časa ključoval orožnikom in strahoval kmete po Dolenjskem.

Najdba umorjene prevžitkarice. V potoku Rača pri Domžalah so našli že močno razpadlo truplo 57letne prevžitkarice Marije Penko. Ženska je bila privezana zadej na več mestih na kol. Roke je imela ob kolu navzgor in najbrž je bil tudi težak kamen navezan na kol in vse potopljeno v globok tolmun. Kamen se je sčasoma zmuznil iz omota in truplo je priplavilo s kolom vred na površje ter širilo neznosen smrad, ki je bil tudi kašipot za strašno najdbo. Penkova je omožena, je bila z možem v Ameriki in je živela sedaj ločeno od moža. Bila je osovražena, ker je bila skopa in se je rada pravadala. Vsi, ki so jo poznali, trdijo, da je morala posedati denarne prihranke in je prosjčila iz skoposti. Zločinec je žrtev najbrž umoril, mrtvo privezal na kol in jo vrgel v tolmun. Orožniki vršijo poizvedbe za zločincem. Preiskava o tem groznem slučaju bo težavna, ker manjkata prav. sled ter opora.

Pojasnen zločin umora prevžitkarice. Zgoraj poročamo, kako so našli v potoku Rača pri Domžalah na kol privezano truplo prevžitkarice Marije Penkove. Zločin umora je zagrešil Fr. Hribar, rojen l. 1908 v Podrečju. Imenovani je kupil po svojem varuhu hi-

šo, nji vo ter vrt Penkove. Penkova mu je bila na potu kot prevžitkarica. Zločin je izvršil Hribar dne 27. februarja na ta način, da je z beračenja se vračajočo Penkovo zadavil. Na kol mu je pomagal privezati truplo Ivan Pirc, klobučarski pomočnik, rojen leta 1899 v Gorici pri Ihanu. Kraj umora je bil oddaljen od potoka Rača 150 metrov. Navezano truplo sta odnesla oba do potoka, kjer je pogнал s kamnom obteženo truplo Penkove Hribar v tolmun. Čez kakih 14 dni po umoru je prejel Pirc nagrado za pomoč pri zločinu in sicer Penkovi na domu iz predalov odvzetih par zlatih uhanov, dva prstana in štiri obveznice vojne škode, nekaj obleke in posteljnega perila. Ko so našli truplo umorjene, se je zglasil Pirc pri Hribarju. Hribar je zahteval od Pirca, da mu vrne začasno nagrado, ker bo on vse boljše skril. Orožniki so zasledovali zločinca in Pirc se ni upal k Hribarju, ampak je sam zakopal zlatnino na solatnem vrtu in nasadil solato, da ni bilo poznati, da bi se kaj skrivalo pod zemljo. Orožniki so našli v Hribarjevem stanovanju prtene trakove, s kakoršnimi je bila Penkova privezana na kol. Pomagač Pirc je priznal vse podrobnosti zločina, glavni krivec Hribar pa taji. Hribar je že bil kaznovan zaradi tatvine in vloma. Orožniki so zaprli poleg glavnih dveh krivcev še štiri ženske, kojih vloga pri strašnem dejanju še ni prav pojasnjena in jo bo razmotala šele natančnejša preiskava.

Požig iz političnega maščevanja. V Velikem Obrežu pri Brežicah je dobila gasilska četa nov prapor, katerega je sprejel v varstvo kot praporščak z jugoslovenskimi barvami Tone Zajc, brat posestnika Zajca. Kmalu za tem je pogorel posestniku Zajcu onkraj Sotle vinski hram. Požigalec je nabil na vinogradni steber listek z obvestilom, da je prišlo do požiga iz maščevanja, ker je posestnikov brat prevzel prapor z jugoslovenskimi barvami.

Zagodel jim je.

Turek Nasredin je šel v kopel, kjer so ga sprejeli služabniki z močno zavihanimi nosovi. Dali so mu trdo brisačo in raztrgane hlačke za kopanje ter se niso sploh zmenili zanj, dokler ni opravil. Nasredin se je okopal, vrnil brisačo in kopalne hlačke ter položil na mizo deset piastrov. Ko je prišel drugič v kopališče, so se mu vsi priklanjali do tal. Dali so mu lepo mehko brisačo, pomagali so mu pri slačenju in oblačenju in na koncu so ga še masirali. Nasredin je trpel vsiljivo vlnudnost, in ko je odšel, je položil na mizo samo en piaster. Stražaj se je a Na-

Januš Golec:

Propast in dvig.

Ljudska povest.

Iz zlatih časov obnove izhaja navada, da se mora Bizeljčan za vsako malenkost odpeljati v Zagreb, kar je stalo in še stane obilo denarja. Prenovljeni bizeljski vinogradnik v Zagrebu ni samo kupoval, se tudi zabaval, veseljačil in posebno ženski svet se je navadil noblese, ki še danes tare ter tlači bizeljske gospodarje.

Kakor hitro so se zavedle Bizeljanke, da so si opomogli njihovi možje ter očetje, so zavrgle poprej običajno ruto in so si posadile gosposki klobuk na glavo. Z robca na klobuk, takle preskok je lahek, obratno pa težavno in pri ženskem pohlepu po lepoti dostikrat naravnost izključeno!

Tehle omenkov na bahavo ter ponosno plat mi dobri Bizeljanci in Bizeljanke ne smejo zameriti. Omenil sem jih radi sedanje splošne gospodarske križe, ki gotovo tudi tlači ter privija vinorodno Bizeljsko.

24

Vrnimo se nazaj k obnovi in poslušajmo, kaj be-
leži iz taiste dobe župnijska kronika v Pišecah. Ob-
novitvene čase je opisal na kratko g. župnik Pohl in
se nanaša njegov opis na čas po letu 1885:

»Živeža je bilo dovolj, ker je rasla na zemljiščih
propadlih vinogradov kuzuza in pšenica. Poleg tega
in so bili tudi srečni, kajti vino iz amerikske trte
je bilo zelo drago. Gospod Maks Pleteršnik, takrat
profesor, je prodal leta 1889 vedro vina (56 l) po 21
goldinarjev. Začeli so saditi v Pišecah nove vinograde:
g. profesor Maks Pleteršnik, g. trgovec Franc Gerec,
velik narodnjak in požrtvovalen dobrotnik župnijske
cerkve, kmet Franc Podvinski in še nekateri drugi.

Ko sem prišel v Pišce, to je 12. oktobra 1890,
sem našel devet veder vina in še to je bilo kislo. Le-
ta 1891 sem dobil štiri vedre, potem pa nič več. Le-
ta 1892 sem začel tudi jaz (3. marca) nad cerkvijo ri-
golati in sem še to leto nasadil dve tretjini tega pro-
stora. Naslednje leto (1893) sem delo dokončal. Bilo
je težavno, ker so bile cele skale. Odpeljali so več
nežo 60-voz kamenja, katerega sem porabil za škar-
po pri vrtu in proti pokopališču.

Strašno dejanje zmešanega starca. V Prezidu pri Čabaru, ki še spada v Dravsko banovino, se je odigrala dne 14. junija grozna družinska žalost. 66letni posestnik Anton Muren se je vrnil pred leti precej bogat iz Amerike. Pred kratkim se je oženil z 20letno žensko, ki mu je pa pobegnila. Pobeg mlade žene je starca silno razljutil in povsem zmedel. Skupno s starcem je stanovala tudi vdovela njegova hči Karolina in ena samska hčerka Marija. Prva je posedala 4letnega sinka in 8mesečno hčerkico. Muren je prebival v podstrešni sobi, obe hčerki v dveh pritličnih prostorih. Dne 14. junija v noči se je splazil stari v sobo hčerke Karoline, kjer je ubil s sekuro oba speča otroka, hčeri je prizadjal z udarci s sekuro tako hude rane, da jim bo najbrž podlegla v bolnici. Muren je hotel ubiti še hčerko Marijo, ki mu je pa ušla pravočasno. Po strašnem krvavem dejanju je odšel stari v hlev in se je obesil med kravami.

Slovenska Krajina.

Mura in njene poplave. Prebivalci obmurskih vasi trpe letos ogromno škodo. Najprej jih je zajel mraz zelo hudo, sedaj je pa to, kar je še ostalo, vzela povodenj. Mura, ki je zelo deroča, ne prizanesa prav ničemu, ko prestopi bregove in poplavi s svojo umazano vodo polja in travnike. Letos je nastopila povodenj veliko kasneje kot prejšnja leta. Travniki ob Muri kažejo sedaj prav žalostno sliko. Trava je uničena in nerabna. Tudi mnogo polja je uničenega in vsled toplega sonca postajajo kakor poparjena. Voda je naredila škodo zlasti sledečim vasem: Bakovci, Dokležovje, Izakovci, Melinci. Zlasti hudo je razsajala povodenj po Dolnji Bistrici in Hotizi, kjer je Mura popolnoma spremenila svoj tok in se obrnila proti svoji stari strugi. Obstoja nevarnost, da jo tudi doseže. Če se to zgodi, bo splavalo po vodi mnogo rodovitnega sveta in celo nekaj hiš. Zelo je trpela tudi vas Kot, ki je vedno deležna Murinih valov. Vse to nam da misliti, kako onemogočiti spremembo

glavnega rečnega toka in kako zmanjšati obseg poplave. Res je, da se regulacija Mure vrši vsako leto, toda v takih neznatnih predelih kakor skoro nič. Res je, da bi trebalo tu milijone, ako bi res hoteli nekaj narediti. Nujno pa je, da se ves teren in struga ponovno pregledata in da se v zvezi s tem ukrepe vse potrebno za varnost tako rodovitnega sveta ob Muri in tudi v mnogih slučajih za varnost ljudi in hiš. Vedno nam rečejo, da ni denarja, toda z besedami se ne bodo zaščitili ne državni in ne ljudski interesi. Želimo temeljito regulacijo Mure, kajti dovolj je bilo že strahu in čakanja. Tako bodo prišli do zasluzka tudi premnogi brezposelni.

Cigani in njihov poklic. Kakor se je že večkrat poročalo v tem ali onem časopisu, se cigani po naši Krajini precej šopirijo s svojimi tatvinami in nadlegujejo mirne ljudi ponoči. Vsekakor bi bilo potrebno, da se ciganom pristi nekoliko prirežejo in peruti prikrajšajo. Poglejmo si cigane na Goričkem! V Borejcih so nekateri doma in dajo oblasti vedno obilo dela vsled večjih ali manjših tatvin. Tudi cigani v Dolini so vedno radi dolgoprsteži. Ti so celo prestopili avstrijsko in madžarsko mejo. In tudi to je zanimivo, da so vedno dobro oboroženi z modernimi revolverji in tudi puškami. Vsekakor si bo morala oblast pomagati sama in začeti z ekemplaričnim kaznovanjem ciganov. Obenem pa treba cigane prisiliti k nekemu stalnemu delu, da bo ljudsko blago varno. Upajmo, da bo naša oblast to storila!

Turnišče. Naša mladina je priredila pod okriljem tukajšnjega prosvetnega društva lepo Finžgarjevo igro »Razvaline življenja« in sicer prvo nedeljo v mesecu juniju, to je dne 2. junija. Igra se je vršila v ljudski šoli po večernicah in je zelo dobro izpadla. Igralci so v polni meri pokazali svojo dolžnost in smo jim prav hvaležni za prijetne ure, ki smo jih imeli pri igri. Igra je režiral učitelj g. Fr. Mlaker. Igralcem in režiserjem iskreno čestitamo k uspehu! = V nedeljo dne 2. junija predpoldne po veliki maši je imel lepo in dobro obiskano predavanje o jetiki g. dr. Sesardič, banovinski zdravnik iz Beltincev. Predavanje se je vršilo v poslopju ljudske šole. Ljudje so z velikim zanimanjem sledili bese-

dam g. zdravnika. Popolnoma umestno je bilo to predavanje za naše ljudi in hvaležni smo g. dr. Sesardiču, da se je odzval in predaval ljudem o uničevalki toliko naših ljudi. — Turniško prosvetno društvo si je nabavilo ob podporah banovine in naše občine nov gledališki oder. To je bil velik korak naprej v prid prosvetnega dela. Bil je zelo potreben nov oder, saj od starega ni bilo več kakor le nekaj papirnatih kulis. Vse drugo je pred tremi leti požar ugonobil. Sedaj bo v bodoče odpadel strah, kje dobiti oder, če bi hoteli igrati. Pričakujemo, da se bo mladina sedaj oklenila dela na odru, saj nekateri kažejo res odlične igralske zmožnosti. Upajmo, da nas bo mladina razumela in bo to storila.

Strehovci. Nemila smrt je iztrgala iz kroga svoje družine mlado mater Gerenčer Marijo v starosti 28 let. Pokojnica je bila do 2. junija popolnoma zdrava in ni čutila nobenih bolečin. Toda dne 3. junija so jo morali prepeljati v soboško bolnico. In to se nam zdi čudno, da je bilo že prepozno. Operacija na slepiču je prišla že prepozno. Dne 4. junija so bolnico zopet odpeljali domov in ko so jo prenesli v domačo hišo, je izdihnila svojo dušo. Pokojna zapušča tri otroke in moža. Naj ji bo lahka domača zemlja, ki jo je pokojnica tako iskreno ljubila, in naj ji sveti večna luč! Žalujočim preostalim naše iskreno sožalje!

Dobrovnik. Naš dolgoletni dušni pastir in duhovni vodnik vlč. g. župnik Volper Pavel je dobil dekret, da je vpokojen. Želimo g. župniku ob odhodu od nas še veliko srečnih in veselih let, tja do skrajnih meja človeškega življenja.

Kobilje. Predzadnji teden je vozila skozi gozd križevačke imovne občine gozdna lokomotiva kakor navadno. Nenadoma je bruhnila lokomotiva žarečih isker, ki so padle na tla v predelu novozasajenega gozdčiča in nenkrat je nastal gozdni požar, ki je napravil precej škode. Sreča v nesreči je bila, da so kmalu udušili ogenj. Lokomotiva je last Našičke d. d. iz Lendave.

Beltinci. Zadržna elektrarna v Beltincih je imela občni zbor. Računski zaključek za leta 1934 izkazuje zelo pametno delovanje zadržnega odbora. Dolg na investicijskem posojilu znaša še 25.000 Din. Vse drugo je že

Leta 1894 sem napravil gorico nad hlevom in sem moral plačati za sežanj rigolanja 16 krajcarjev. Dobiti je bilo podlago in cepiče v začetku zelo težko in tudi drago. Tako sem n. pr. moral Morgelnovemu viničarju iz Sromelj za trohico cepičev kavčine (žlathno) dati dva goldinarja. Pozneje je bilo boljše, da sem mogel sortirati. To leto sem nabral v novem vinogradu nad cerkvijo (pol oral) tri vedre in potem vedno več.

Amerikanec je bil visok v ceni. Sploh tedaj ni bilo stalnih vinskih cen. Nova trta je rodila obilno, pa kljub temu je bilo vina premalo. Kupci so se trgali za novo vino in tirali cene kvišku.

Tedaj so bili vinogradniki po spodnjih krajih res pravi gospodarji. Obnovi so sledile dobre vinske letine. V ameriansko trto še niso tako silile razne bolezni kakor danes. Komaj je bilo grozdje sprešano in je mošt nekoliko povrel, so že vrela kupci iz vseh krajev ter kupovali brez dolgotrajnega barantanja. Premožni gostilničarji iz Zagreba, iz Kranjske ter iz Savinjske doline so si skušali osvojiti stalne producente. Vino so takoj plačevali in tudi za prevoz se

ni bilo treba brigati vinogradniku. Kupec je že prišel kot pravi tovarnik. Kupil je, plačal in odpeljal.

Kmetje so dobivali lep denar za vino. Z vinskim izkupičkom je plačal vinogradnik davke, je lahko oblekel celo družino, si oskrbel razne potrebščine in povrh mu je še ostalo za izlete v Zagreb, Ljubljano in Celje. Kmet je tedaj odložil brez skrbi poravnavo vseh obveznosti ter izdatkov na jesen, ko je plačeval z laskoto. Uživali so tedaj kmetje kredit in vinogradniku niso odrekli ne zasebni bogataši in ne denarni zavodi posojil.

Kmet v spodnjih krajih je osredotočil med letom vsa dela na vinograd, da ga je vestno obdelal, in ta mu je vrgel toliko, da je bil na jesen rešen vseh skrbi. Kakor že omenjeno, se vinogradniki niso preveč trudili z obdelavo polj. Živež je bil poceni in za gotov denar si ga je oskrbel vinogradnik pri kmetih v hribih ali pa pri trgovcu.

Dobrih deset let po obnovi je bila za obsotlskega kmeta zlata doba, v kateri si je lahko vsak opomogel, če le ni bil prelen, da bi si bil zasadil nov vinograd.

Res bajno krasna slika številnih, mično ležečih

sredin mu je rekel: »Vidite, danes je vse v redu, kajti današnje kopel sem plačal že zadnjič.«

Muhasta sreča.

Čudno srečo v igri ima neki Edward Robson iz Londona. Lansko leto je posetil igralnico v Monte Carlu pol ure pred odhodom svojega vlaka. V četrti uri je stavil in zaslužil »malenkost« 400.000 frankov. Na hitro je denar preštel in je komaj še dosegel vlak. Baš na obletnico tega dogodka je E. Robson stopil v monte-carloško igralnico pod istimi pogoji. V nekoliko minutah je izgubil vse, kar je imel pri sebi. Že je hotel oditi, ko se je srečal z nekim prijateljem iz An-

odplačano, kar nas zelo veseli. Cena toku in najemnina za števec je ostala nespremenjena. Občni zbor je izvolil za načelnika zadruga g. inž. Franca Mikuž. Namesto umrlega člana, bivšega gostilničarja g. Horvat Ivana v Beltinjih je bil v nadzorstvo izvoljen g. Franjo Dečko.

Sobota. Letošnji nabori so kazali popolnoma drugo lice, kakor prejšnja leta. Mirno in dostojno in s smehom na ustnicah so prihajali fantje k naboru in so tako tudi odhajali. Nikjer ni bilo ne nereda in ne razgrajanja. Tako so naši vrli fantje pretrgali niti s preteklostjo in začeli pametno življenje. Veseli nas to, fantje! Resni časi zahtevajo resne ljudi! — Gradbeno gibanje v prestolici naše Slovenske Krajine bo letos, kakor vsi znaki kažejo, zelo živahno. Gradba soboškega kopaljšča je v polnem teku. Izdanih je sedem dovoljenj za gradbo stanovanjskih hiš, enega gospodarskega poslopja itd. Veseli nas gradba stanovanjskih hiš, ker v Soboti še zmiraj pri-

manjkuje stanovanj. — V maju so umrli v bolnici: dve moški in štiri ženske osebe. — Borza dela v Soboti izkazuje sledeče stanje: Prijavilo se je za poljsko delo 660 moških, 127 obrtnikov, 49 težakov, 2 služitelja in 1 žel. kurjač, za poljsko delo 99 poljskih delavk, 13 služkinj in 1 uradnica, skupaj 840 moških in 113 ženskih oseb, vseh skupaj 953 oseb. Na razpolago so bila 3 mesta za vajence. Poročamo to javnosti v vednost kot kronisti.

Črensovci. Pri Hozjanovih so pekli kruh, po nepredvidnosti se je vžgala obleka na peči in zgorelo je vse, kar je bilo v sobi. Sreča v nesreči je bila, da ogenj ni prodrl iz sobe. — Na Gornji Bistrici je Mura naplavila žensko truplo, ki je bilo približno 7 dni v vodi. Pokojna je imela dve rani, ki jih je mogoče dobila v vodi, ali ni izključeno, da gre za kak umor. Pokopali so jo tu na gornjebistriškem pokopališču. — Na Srednji Bistrici so povzročile jagode na šolskem vrtu celo revolucijo. Orožniki zaslišujejo deco dan za dnevom.

ne bodo nikdar izpolnile, ker se ne morejo. Zgodovina spričuje, da so takšna načela vedno prinašala zlo za posameznike in narode. Vihar, ki divja v svetovnem ozračju, dosega tudi naše ljudstvo. Hoče ga izkoreniniti iz njegove duhovnosti. Naše slovensko ljudstvo ne bo sledilo krivim prerokom ne od desne in ne od leve, ker je ostalo zvesto dedščini svojih očetov, ker se ne bo nikoli izneverilo svojim edino praviim načelom. Kakor je v pretekli dobi verno sledilo svojim velikim prerokom, ki so ga dramili in budili, ki so ga vedno opozarjali na nevarnosti in zmote, ki so ga končno srečno privedli preko vseh zaprek in težav v svobodni dom, tako bo tudi v bodočnosti ostalo zvesto njihovemu zgledu ter bo sledilo njihovim smernicam. Smoter nam je isti, samo sredstva se spreminjajo. Cilj je stari, pota so nova. Za ta pota je poklicana naša mladina, da stopa po njih zanosno in značajno. Njena naloga je, da ohrani v našem narodu sredi stiske, bede in zmede jasen pogled za naša katoliška in narodna načela. Na

Cirilova knjigarna

v Mariboru

priporoča gg. duhovnikom:

Dr. Joseph Penz: Kinder-Ansprachen, kart. Din 40.—

Weingartner: Kurze Katechismuspredigten, kart. Din 32.—

Alfons Heun: Altar und Leben, kart. Din 32.—

Keller: Salve Regina, Muttergottespredigten, kart. Din 54.—

Dr. Adalbert Brenninkmeyer: Stunden der Einkehr, kart. Din 30.—

Schnettler: Christus und die Rätsel des Lebens, broš. Din 100.—

Nikolussi: Volkskanzel-Skizzen und Material für Sonn- und Festtagspredigten, kart. Din 56.—

Coodier: Jezus Christus als Mensch unter Menschen, kart. Din 100.—

Po vzgledu naših velikih mož.

Franjo Tanjšek, št. Andraž pri Vel.

Težko vzdušje vlada v svetu. Bolj ko napredujejo tehnične iznajdbe, ki bi omogočale srečo in zadovoljstvo človeštva, pa raste beda in nezadovoljnost. Ljudskih množic se polašča malodušnost. Tisti, ki jim je sebičnost zvezdavnica v življenju, uporabljajo položaj, da pridejo do svojega dobička. Vlada prava tekma za korita. Drug drugega odriva od korit, nasilnejši pridejo do njih. Laž in kleveta gospodari. Te razmere izrabljajo krivi preroki, ki se pojavljajo vedno takrat, ko menijo, da so ugodna tla za sejanje materialističnih in brezverskih načel. S temi načeli so združene obljube, ki se

glije, od katerega si je izposodil 1000 frankov. Stavil je na številko 17 in sicer nekaj krat zaporedoma, in dobival. Komaj je še ujel vlak, ki je odpeljal njega in njegov »čisti dobiček« v znesku 300 tisoč frankov proti domu.

Vzorne konzerve.

Leta 1825 je britski polarni raziskovalec Ed. Parry v polarnem ledovju ostavil dve konzervni škatli, ki ju je šest let pozneje našel James Clarke Ross s svojim stricem Johnom Rossom, ko sta odkrila magnetni severni tečaj. Dve leti nato jih je James Ross daroval kapitanu pomožne ladje »Isabele«, s katero se je vrnil domov, a kapitan je obe

vinogradov od izvora Sotle do njenega izliva v Savo pri Brežicah je bila ustvarjena kmalu po nastopu trtne uši in se je ohranila do danes.

Hudo je udarila trtna uš kmeta in ga natirala v obup. Čisto ob robu propada mu je prišla pomoč z ameriško trto. In ta ga ni samo dvignila iznad valov pogibelj, pomagala mu je celo na konja, da je bil kos obveznostim in dajatvam, si je popravil dom in si je še prihranil znatne vsote.

V res neznosni gospodarski krizi po udaru trtne kuge ni nikdo pričakoval tako znatne ter temeljite odpomoči, kakor je prišla nepričakovano z novimi vinogradnimi nasadi.

Napredne in bolj dalekovidne vinogradnike ni krepil le vinski pridelek, zaslužili so dobro s trsnimi šolami in s prodajo svežih cepičev. Dobro so prodajali vse, karkoli je bilo v zvezi s trto.

Človek pa primeroma zelo naglo pozabi na prestano gorje ter trpljenje in tako je bilo tudi po spodnjih krajih. Komaj so ljudje pričeli okušati sladkost in denarno moč ter veljavo amerikanca, so pozabili

na rake, na dobo tobačne švercarije in na naravnost obupne čase opustošenja po trtni uši.

Le starejši so še tu in tam pri novi kaplji obujali spomine pri poslušanju žabje godbe, kako ni bilo pred toliko in toliko leti po celi Obsotlski dolini 100 žab, ker so morale na šibo za vabo rakom. Če se je le drznila kaka samotarka, da je zakvakala iz kake grabe in mlake, jo je ubralo za njo po deset potepuških rakarjev, ki niso poprej mirovali, dokler ni odromala žaba v rakarsko malho.

Tu in tam je še znal kateri povedati, kako nevarni dolgini so bili tobakarji in kako so plesali večkrat krvave čardaše s financarji.

Po tako sijajni obroditvi nove trte junak iz Sromelj — Vinko Lapuh ni užival hvaležnega spomina. Dolžili so ga nazadnjaštva in so ga zmerjali za škodljivca kmečkih koristi. Čim prej bi bile razkuževalne komisije opravile z vinogradi ter izsekale staro trto, tem prej bi bilo došlo do novega blagostanja.

Niti največji dobrotnik spodnjih krajev, g. Ivan Balon, ni žel trajne hvaležnosti, ker sicer bi moral imeti že davno spomenik, ki bi bil viden daleč po Obsotlski dolini. Mlajši svet niti ne zna, kdo je bil oče

iz Križevc je vodil g. pevovodja kaplan Ašič. Odpeli so »Po zimi iz šole«. Zbor ima dobre glasove, vneto poje ter točno sledi svojemu pevovodji. Iz Gornje Radgone je prišlo pod vodstvom pevovodje g. Čiriča kakih 30 pevcev. Zbor od Sv. Tomaža pri Ormožu, ki ga vodi pevovodja g. Zemljič, je zapel »K polnočnici«; zbor je številčno šibek, a svojo nalogo je prav dobro rešil in seveda prejel primerno priznanje. Skupni mešani zbor pod vodstvom g. Potočnika je zapel »Vstal je Gospod« s spremljavo klavirja in harmonija, to je večje glasbeno delo, ki zahteva globljšega uživetja. Mešani zbor iz Male Nedelje, ki ga vodi pevovodja g. Verzel, je zapel odlomek iz

»Jeftejeve prisege«. Tudi Veržej je prišel s svojim mešanim zborom. Ljutomerčani so pa že stari znanci, ki kaj pridno in požrtvovalno delajo. Zapeli so: »Oj z Bogom ti, planinski svet«, mešani zbor, in »Pogled v nedolžno oko«, moški zbor. Zbor vodi g. Potočnik. Oba zbora, mešani kakor moški, sta bila lepo ubrana. P. Kamilo Kolb, ki je posetil to Sattnerjevo proslavo, je zapel ob velikem navdušenju publike s svojim orjaškim glasom solo iz kantate »V pepelnici noči«, spremljala ga je na klavirju gospa Minka Zacherl. Skupni zbori so končno podali »Našo pesem«, ki je mogočno donela v svoji preprosti veličastnosti živo in toplo iz srca. — Vsekakor se mora

izreči izredno priznanje vsem pevovodjem in pevcem, zakaj lepi uspeh je vse navdušil za nadaljnjo smotreno delo, ki naj kmalu pokaže novih uspehov.

V nedeljo dne 23. t. m. vsi na koncert ljutomerskega pevskega okrožja, ki se vrši v Križevcih popoldne ob 3. uri v Slomšekovi dvorani. Nastopi sedem zborov okrožja z izbranim sporedom. Pridite!

Ne veste, kaj bi predavali ljudem? Naročite si knjižice »Slovenskega gospodarja« in povejte posebno mladini tudi kaj praktičnega. Radovolje sprejmemo tudi predloge, kake knjižice naj bi še izdali za vaša društvena predavanja gospodarskega značaja.

Odprta noč in dan so groba vrata

Sv. Trojica. V začetku meseca junija je ležal na mrtvaškem odru, ovenčan z najlepšim cvetjem in vencem, 21letni mladenič Karol Vračko. Na njegovi zadnji poti ga je spremljala številna množica ljudi. V miru počivaj, dragi naš Karl!

Polenšak pri Ptuju. Zadnje sredo smo v lepem številu spremljali tja na njivo mirnega počitka telesne ostanke blage matere, dobre žene, vdove Tobiasa Verone, kmetice iz Strejac. Težka naduha ji je v 71. letu starosti pretrgala nit življenja. Mirna in lahka je bila smrt te pravične, poštene in dobre žene. Naj ji bo ljubi Bog obilni plačnik! Kdo naj opiše število tistih, ki jim je kumovala pri sv. krstu in sv. birmi? In koliko je pokojna darovala in sama napravila v prejšnjih časih za našo župno cerkev in za domačo krasno kapelo z lepim zvonom, ki ji je milo donel v zadnji pozdrav! Mogočno pa so oznanjali njeno radodarnost peteri veliki zvonovi iz stolpa župne cerkve, za katere je darovala velike svote. Zadele pa so njo in njenega pokojnega moža tudi večkrat hude nesreče: pri živini, na polju; ogenj je upepelil hišo in gospodarsko poslopje in vse, tako da sta si ovsenega kruha izprosila od dobrih ljudi. Pa ni tarnala

in klela, ni se preveč žalostila, ampak je vedno in vedno ponavljala besede Jobove: »Bog je dal, Bog je vzel, bodi slavljen njegovo sveto ime!« In danes se vidi radi tega zupanja v Boga najobilnejši božji blagoslov. Dragi in blaga Verona, počivaj v miru! Hčerki edinki in njenemu možu ter celi rodbini naše iskreno sožalje! — Med nebeške krilatce je vzletela na binkoštno soboto dušica otroka Roškar Marije iz Pritinske. Naj tam v družbi angelov prosil milosti in sreče za svoje domače in za nas, posebno pa za svojega uječa Martina, ki je tako naglo preminul na velikonočno nedeljo zvečer!

Luče. Na binkoštni pondeljek dne 9. junija smo pokopali ob veliki udeležbi ljudi iz cele fare in ob spremstvu tukajšnjih gasilcev vobče priljubljenega, jako uslužnega in pridnega farnega cerkovnika Ivana Krebs, ki je umrl v 71. letu svojega življenja, ponoči od petka na soboto. Blagopokojni je v svojem življenju veliko delal in trpel po Ogrskem in Romuniji, da si je prislužil toliko, da si je postavil doma v Lučah svojo hišo. Pred kakimi dobri 20 leti je nastopil službo tukajšnjega farnega cerkovnika, katero službo je opravljal prav zvesto, marljivo in skrbno. Bil je dobre-

ga in vernega srca. Pogosto je prejemal sv. zakramente. 14 dni pred smrtjo je zapazil, da so se pasle ovce po neki rži. Šel jih je zavrnit. Pri tem pa je starček nesrečno padel, si zlomil rebro in zadobil notranje poškodbe, tako da je na posledicah umrl. Še dne 4. t. m. je mežnaril, potem pa se peljal k zdravniku, na večer je legel in bil previden s sv. zakramenti. Prejel je sv. obhajilo še v četrtek in petek. Naglo je hujšal, dokler ni dne 9. t. m. ob enih v Gospodu zaspal. Domači pevski zbor mu je zapel pesmi žalostinke pred hišo, v cerkvi in na pokopališču, domači g. župnik pa se je ob odprtem grobu poslovil od rajnega ter mu želel večni pokoj, žalujočemu sinu organistu Albinu Krebs in hčerki Mariji por. Kaker tolažbo v Bogu sv. Duhu, vsem pogrebčnem pa, da bi bili vedno templji sv. Duha ter tako pripravljeni na neznani odhod v skrivnostno večnost. Saj vsak mrlič oznanja: Danes meni, jutri tebi!

Sladka gora. Dvakrat je že letos obiskala nemila smrt dobro krščansko hišo Führerjevo v Dolgi gori ter pretrgala življenje dveh zakoncev Martina in Ane Führer. Ločiti sta se morala od ljubih in dobrih otrok, dragih sosedov in prijateljev ter odšla k Bogu po

obnove, katera je krepila skozi desetletja našega kmeta in je dala lepim krajem Slovenskega Štajerja nad vse prikupljivo vinogradniško lice.

Bogznaj, kaj vse se uči naša mladež iz zgodovine, prepričan sem pa, da ni zabeleženo v nobeni naši učni knjigi, kdo je bil Ivan Balon in kako je pomagat štajerskemu vinogradniku, kakor nikdo ne pred njim in dosedaj ne za njim!

Dodatek.

Popis dobe med propastjo stare trte ter vstajanjem amerikske bi ne bil popoln, če bi se ne dotaknili zvonjenja ter streljanja proti toči.

Trta, stara ter nova, imata skupnega sovražnika — točo. In proti temu uničevalcu, ki grozi s svojim ledenim bičem iz nebesnih oblakov, se je boril vinogradnik v vseh časih z vsemi mogočimi pripomočki. Gotovo najstarejše obrambno sredstvo v poletni ter jesenski hudi uri je zvon. Ob pojavu nevarnih oblakov se pač oglasi glas zvona iz zvonikovih lin. In glas bronca, spremljan od goreče ljudske vere v božjo prizanesljivost, razganja oblake in odganja točo. Gorje

cerkovniku, ki bi zamudil z zvonjenjem in bi zabila kraj v njegovi odsotnosti toča! Za take slučaje poznajo naši vinogradniki občutno kazen: nemarni ali zanikerni cerkovnik se mora obrisati za vinsko zbirco.

Drugi razganjač točinih oblakov pa je — strel. Streljanje proti toči mora biti zelo staro in so branili z njim pred opasnimi nevihtami že staro trto. Streljali so iz topičev in iz pištol. Strelač je vzel v roke dve nabiti pištoli, jih prekrizal (položil eno preko druge) in tako ustrelil proti nebu.

Običaj streljanja proti toči je bil ukoreninjen po hrvatskem Zagorju ob Sotli. Hrvati so pobirali prostovoljne prispevke za smodnik po obeh straneh Sotle. Streljali so od pozne spomladi do trgateve in to ob pojavu količkaj zamotanih ter neurje obetajočih oblakov. Pokalo je izpred zagorskih cerkev, z gričev ter holmov, kakor bi bili dobri kumeki najsrdečiji boj s Turki. Hrvaškim strelcem je bilo pokanje možnarjev in pištol v največjo zabavo; starejši ljudje so trdno verovali, da je mogoče prepoditi nevarne megle s streli in so darovali radi za smodnik.

(Dalje sledi.)

šklatli potem podaril muzeju v Hullu v spomin na Parryjeva ter Rossova potovanja. — Skoraj sto let se ni nihče zanimal za obe konservi, ki sta ostali zaprti. Vsi so pač mislili, da sta pokvarjeni. Toda leta 1913 tedanji ravnatelj muzeja ni mogel premagati svoje radovednosti in ju je odprl. V eni je bilo prekaženo goveje meso, v drugi grahova kaša, oboje v neoporečenem stanju. Pokušnija je dognala, da nista konservi v sto letih izgubili niti senčice svojega okusa.

Najbolj nevarna naravna prikazen je blisk. Eden sam blisk traja 1/100.000 sekunde in sproži 50 milijonov konjskih sil.

plačilo za njuno trudapolno življenje, ki je bilo vseskozi uravnano po božji volji. Prva je morala zapustiti meseca januarja svojo družino po kratki boleznini mati in gospodinja Ana, rojena Jevšenak. Rajna je bila žena, o kateri je veljal pregovor, da podpira tri vogle pri hiši. Že dalje časa bolelni 74letni njen zakonski tovariš Martin ni mogel preboleti bridke izgube. Čutil je bližajočo se smrt, dal urediti svoje premoženjske razmere in dne 4. junija je v Gospodu zaspal. Pri pogrebu je manjkal njegov najmlajši sin, ki služi pri vojaki v južnem delu naše države ter radi velike oddaljenosti ni mogel dospeti pravočasno. Rajna zakonca sta bila dobra vzgojitelja, izredno delavna in varčna gospodarja ter zelo uslužna napram vsakemu, ki je potreboval njune pomoči. Zapustila sta dobro vzgojene otroke, ki so jima zlasti ob koncu življenja bili v tolažbo s pravo otroško ljubeznijo. Ker sta rajna redno in pogostokrat pri obhajilni mizi iskala moči in pomoči v vseh prilikah njunega življenja, sta tudi oba tik pred odhodom s sveta bila pokrepčana s sv. popotnico. In ko je gospod župnik pri odprtem grobu tolažil žalujoče, je povdaril besede: »Kakršno življenje, takšna smrt.« V hišo so smeli prihajati samo dobri časopisi, med njimi seveda tudi »Slovenski gospodar«, ter so staršema pomagali pri vzgojnem delu. Naš »Slovenski gospodar« zahaja tudi v domove že osamosvojenega sina in hčere. Žalujočim naše sožalje!

Pred 300 leti.

Lani je poteklo 300 let, kar je bila v Rusiji objavljena prepoved kajenja. To prepoved so izdala ob enem državna in cerkvena oblastva. Cerkvena oblastva so za prepoved navedla več verskih razlogov. Kajenje tobaka je bilo proglašeno za zlo, ker ljudstvo trati denar za tobak, mesto da bi kupovalo kruh; dalje zato, ker je kajenje oviralo delavca na delu in ker je bilo vzrok mnogim težavam. Glavni vzrok pa je bil ta, da so kadilci prinesli s seboj v cerkev duh po tobaku in s tem kvarili razpoloženje v cerkvi. Radi tega je bil l. 1634 izdan ukaz, ki prepoveduje kajenje tobaka in prodajo tobačnih izdelkov. Za neposlušnost so bile prav občutne kazni. Krivcem so razrezali nos, poleg tega so jih javno pretepali na trgih. Veliko ljudi je bilo radi kajenja tobaka pregnanih v Sibirijo. Pregnani so bili tudi tovariši grškega metropolita Mirre, ki so prispeli v Rusijo. Metropolit Mirre, ki je sam kadil, je bil interniran v nekem samostanu. Ruski patriarh Nikon ga je hotel še hujše kaznovati. Kronika pripoveduje, da je končno zbežal iz samostana.

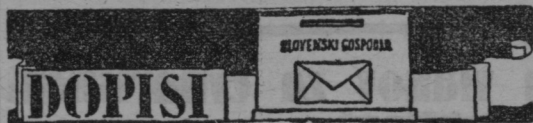
★

Konjske dirke na morskem dnu.

Ob izlivu Labe v Severno morje leži mirna ribiška vasica Duhnen, ki se s tem lahko ponaša, da vprizori vsako leto konjske dirke na morskem dnu. Prireditve se vrši v poznem poletju in jo običeje obilo gostov iz bližnjih in tudi daljnjih krajev. Tisoči tujcev iz Bremana, Hamburga, Hanoverja in ostale

Nemčije se udeležijo te svojevrstne prireditve. Vse je urejeno kot pri drugih konjskih dirkah, le tekališče ni pokrito s travo. Med letom je cela pokrajina do roba vasi zalita z morjem. Ko nastopi poletje in z njim oseka, odteče vodena masa zopet v Severno morje. Iz valov se dvigne prostrana dežela in tedaj pride čas, ko se vrši vsakoletna

konjska dirka. Kmalu se zbere pestra družba in prireditve se začne v ravnini, kjer je še pred nekaj dnevi valovalo morje. Nedaleč v ozadju še plovejo prekoceanski velikan, ki napravljajo na udeleženca čuden vtis. Oseka pa ne traja dolgo in zopet zagrnejo morski valovi prostrano ravan, kjer so se vršile konjske dirke.

Sesterže pri Pragerskem. Pri nas so dne 30. maja zvečer neznani tatovi vlomili v klet posestnika Jožefa Korošec, po domače Pernat ter mu odnesli 20 litrov žganja, 32 litrov bučnega olja in okoli 100 litrov vina. Kakor se domneva, je bilo tatovom dobro znano, kje hrani omenjeni posestnik svoje stvari. Upamo, da se bo marljivim orožnikom iz Ptujске gore posrečilo, tatove izslediti in izročiti te dolgoprstneže roki pravici, da prejmejo zasluženo kazen. Da bomo brez skrbi spali, bi bilo dobro, da bi se po vaseh v poletnem času organizirala civilna nočna straža, drugače ne bo miru pred delamržeži. Fantje, pokazite se, da ste bili vojaki, isto možje!

Sv. Trije kralji v Slov. goricah. V torek dne 25. junija začnemo slovesno eharistično tridnevno kot pripravo na praznik božjega Srca; vodila jo bosta dva č. oo. kapucina iz Maribora. V torek in v petek bosta dve pridigi, v sredo in četrtek pa tri. V torek zvečer bo pridiga za žene, v sredo zvečer za moške, v četrtek zvečer pa za mladino. V noči pred praznikom Srca Jezusovega bomo imeli ponočno čiščenje sv. Rešnjega Telesa: od 9. ure zvečer do 3. ure zjutraj bodo molili moški, od 3. do 5. ure pa ženske. Tridnevno zaključimo pri pozni službi božji na praznik božjega Srca z veličastno procesijo sv. Rešnjega Telesa in s kipom božjega Srca. Sosednje župnije pridejo v procesijah k slovesnemu sklepu. Častilci in častilke božjega Srca iz Slovenskih goric, zlasti še tisti, ki ne morete na eharistični kongres v Ljubljano, na veselo svidenje v romarski cerkvi Sv. Treh kraljev!

Sv. Urban pri Ptuj. V nedeljo dne 2. junija se je odkril in blagoslovil spomenik možem in mladeničem urbane župnije, ki so padli v svetovni vojni. Že leta 1929 je takrat ustanovljeno Društvo bivših vojakov in invalidov vzelo na prvi seji v pretres, da se postavi primeren spomenik našim padlim. Sklenilo se je, da se postavi spomenik pred cerkvijo na prostoru, ki je bil last Hranilnice in posojilnice, katera je radevolje odstopila prostor. Leta 1930 je bil postavljen, pa razne zapreke od več strani so zabranile, da ni bil izgotovljen. Lansko leto pa se je kljub težki krizi zavzel tajnik Hranilnice in posojilnice, da se spomenik dokonča. Dne 2. junija je bila slovesna blagoslovitev. Kljub dvadnevnu deževnemu vremenu se je prostor okrog spomenika najlepše okrasil s smrekami, z zastavami in venci, katere so napletle dekleta. Številni venci so bili tudi položeni od svojcev posameznih padlih. Na predvečer ob sedmih so bile mrtvaške molitve in večernice za padle ob ogromnem številu ljudstva. Po zaigrani žalostinki pred spomenikom, na katerem se je blestel električno razsvetljen napis: »Slava Vam, junaki, padli za domovino«, je ljudstvo spremljalo godce na hrib Ostrovec, kjer je gorel kres ob spuščanju raket. V nedeljo smo imeli čast sprejeti več odličnih gostov, odpo-

slancev združenja borcev »Boj« iz Ljubljane, kakor bivšega vojnega kurata Mirka Ratej iz Trbovelj, dr. Hacina iz Ljubljane in Ferdo Gradišnika iz Celja. Tudi naš sorojak dr. Pihlar iz Maribora je nas s svojo gospo počastil, kakor tudi veliko drugih. Prisostvovali so tudi slovesnosti zastopnik sreskega načelstva in nekaj vojaških dostojanstvenikov. Med gosti so bile zastopane bližnje bojevniške skupine, posebno številno skupina Grajena s svojim načelnikom na čelu. Ob pol 10. uri je imel bivši vojni kurat Ratej ob asistenci bivšega vojnega kurata Letonja, župnika pri Sv. Bolfenku, in domačega g. kaplana pred spomenikom sv. mašo s primernim cerkvenim govorom. Pozdravni govor zbranim gostom je imel bivši nadučitelj Rudolf Kocmut. Nato se je vršilo odkritje in blagoslovitev spomenika. Godci so zaigrali žalostinko, nakar so domači pevci zapeli »Oj Doberdob«. Nato je bil spomenik izročen v oskrbo g. predsedniku občine Sv. Urban. Njen predsednik je slovesno obljubil, da bo občina zmiraj skrbela, da bo spomenik ostal v dobrem stanju še poznim rodovom. Položeni so bili venci s primernimi govori od sedanje občine Sv. Urban in od zastopnikov bivših občin urbane župnije. Lepo besede so govorili dr. Hacin, dr. Pihlar in Ferdo Gradišnik. Ljudje so ganjeni poslušali. Naposled se je domači gospod župnik zahvalil vsim došlim in zaključil celo izvanredno slovesnost.

Ormož. Za starešino finančne kontrole v Ormožu je imenovan g. Hinko Vinčar, dosedaj finančni preglednik v Ormožu. Imenovani službuje že tri leta v Ormožu v splošno zadovoljstvo prebivalstva.

Sv. Križ pri Belih vodah. Z vso slovesnostjo smo praznovali romarski shod na binkoštni pondeljek. Na tej veličastni gori, raz katere se nam odpira razgled prirodnih krasot slovenske zemlje, se je zbrala množica nad 3000 romarjev, da v tej čarobno tihi gorski samoti za trenutek pozabimo skrbi in težo življenja. Na predvečer je bila pridiga, nato je opravil slovesne večernice domači č. g. Ogulin Janez, pri katerih je poleg domačega pevskega zbora pod vodstvom g. Mirkac Miloša navdušeno prepevalo vse ljudstvo. V pondeljek je bilo šest sv. maš in dve pridigi. Le prihajajte, saj bo pridige še dovolj. Poleg petkov bodo letos še sledeči shodi: Janez Krstnik 24. junija, Srce Jezusovo 28. junija, lepa nedelja 14. julija, sv. Ana 26. julija, povšanje sv. križa 14. septembra, rožnivenška nedelja 6. oktobra, dušni petek 8. novembra in sv. Katarina 25. novembra.

Žuželke in rastline.

Danes ve vsak učenček, kakšno vlogo imajo žuželke pri oploditvi rastlin. Brandenburški botanik Christian Konrad Sprengel je leta 1793 v neki svoji knjigi kot prvi opisal to vlogo. Sprengel pa je umrl leta 1816, ne da bi učakal priznanja svojemu odkritju. Šele 47 let pozneje je Charlesa Darwina bo-

tanik Brown opozoril na Sprenglovo delo in Darwin je z lastnimi opazovanji pomagal pozabljenemu odkritju tudi do zmage. V zadnjem času so napravili v Louisiani (Združene države Severne Amerike) zanimive poskuse, da bi spravili tudi v obliko že davno znano dejstvo o vlogi čebel pri oploditvi detelje. Na treh parcelah, ki so jih na vse strani zaprli z mrežami, so posejali deteljo. Mreža prve parcele je bi-

la zelo gosta, 24 lukenj na kvadratni centimeter, druga je dopuščala manjših žuželkam, da so lahko prišle do detelje, čebelar pa ne, tretja mreža je imela široke luknje kakor pri kurnikih. Na prvi parceli so dosegli celih 5 semen, na drug. 6599, na tretji pa — 56.365, to se pravi: šele na zemljišču, kjer se je lahko udejstvovala čebela, je bila oploditev deteljnih cvetov res izdatna.

10. Ta navodila si shranite, ker so poslednja. Ako bo kdo imel pri vrnitvi domov kakoršnokoli nepriliko bodisi glede prostora, bodisi glede časa drugega, naj nam vse to takoj nato javi!

Za polovično ceno dobijo

naročniki »Slovenskega gospodarja« sledeče knjižice:

Zemljiška knjiga Din 5.— (2.50)

Kako si sam izračunam davek Din 4.— (2.—)

Zaščita kmetov v Jugoslaviji Din 5.— (2.50)

Predpisi o cestah in prometu na cestah Din 14.— (7.—)

Zakon o volitvah narodnih poslancev Din 8.— (4.—)

O bolnišnicah in bolniških pristojbinah D 5.— (2.50).

O zadnji knjigi imamo sledeče pismo: »Zahvaljujem se vam, da ste izdali to knjigo. Dosedaj sploh nisimo vedeli, kake pravice imamo, kar se bolnišnic tiče. Koliko ljudi je brez potrebe že plačevalo visoke bolniške pristojbine. Tudi jaz sem jih. Sedaj sem dal pa Din 2.50, pa sem prihranil okrog 200 Din. Res je, najdražja je nevednost, zato objavite to pismo, da vsem priporočam knjižice, ki jih izdajate.«

Knjižice se naročajo pri Tiskarni sv. Cirila v Mariboru in Ptuj.

Poslednje vesti.

Politične novice.

Sestanek novoizvoljenega čehoslovaškega parlamenta se je vršil dne 18. t. m. Predsednik zbornice je postal agrarec Bradač, predsednik senata je ostal dosedanji socijaldemokratski senator Soukup.

Francoska vlada je dobila novega prosvetnega ministra, ker je prejšnji nenadoma preminul. Novi minister prosvete je Mario Roustan, minister trgovinske mornarice pa je V. Bertrand.

O vojni napovedi Italije Abesiniji piše časopisje, ki bi naj bila dne 15. avgusta. Italija je odredila, da so morali zapustiti abesinsko ozemlje vsi italijanski državljani, krog 20.000 po številu. Italija pošilja v svojo vzhodnoafriško kolonijo vedno nove čete, pa tudi Abesinija mobilizira.

Naš bivši minister umrl. Dne 17. junija je umrl v Beogradu dr. Dobrivoje Popovič, poslanec in bivši zdravstveni minister. Rajni je bil rodom iz Srbije.

Domače novice.

Kolesar smrtno ponesrečil. Na cesti med Konjicami in Stranicami je zadel v nedeljo dne 16. t. m. kolesar Jožef Kompolšek, 46letni posestnikov sin iz Trnovelj pri Celju, ob pešca. Kolesar je padel vsled sunka, si razbil lobanjo in podlegel poškodbam v celjski bolnišnici.

Trgovci najbolj priklenejo mladino nase, če ji darujejo povesti naše Male knjižice. Pri večjem naročilu dajemo trgovcem popust. Zahtevajte ponudbo!

Pastirji na paši: Čitajte knjige iz Cirilove knjižnice, povesti Male knjižnice, kjer stane vsaka povest samo 2 Din in ima številne slike: Mala knjižnica ima sledeče povesti: 1. Hrabri krojač. 2. V zemlji pritlikavcev. 3. Aladin in čarobna svetilka. 4. Tone Palčič. 5. Doživljaji starega zajca. 6. Dva soseda. 7. Nasrečni kraljevič. 8. Čarobna piščalka. 9. V čarobni zemlji. 10. Ezopove basni. 11. Razne pravljice.

Pojasnilo glede posebnih vlakov za evharistični kongres v Ljubljani.

Zaradi organizacije posebnih vlakov prihaja na nas tolike pritožbe, da moramo dati o tem javno pojasnilo.

Po železniškem pravilniku dobi vsakdo, ki prijavi za posebni vlak vsaj 400 oseb in plača voznino, posebni vlak, kakor ga želi. Treba to prijaviti direkciji, da se uredi vozni red. Tako smo tudi potom Putnika v Mariboru prijavili sedem posebnih vlakov za ozemlje naše škofije na evharistični kongres v Ljubljani. Te posebne vlake smo sklenili vpeljati, ker so nekoliko cenejši in ker je samo na tak način mogoče, da bomo disciplinirano pri vseh glavnih prireditvah kongresa, posebno še pri sklepnih procesiji. Teh posebnih vlakov pa nismo organizirali na slepo srečo, ampak je o tem vedel tudi glavni pripravljalni odbor in železniška direkcija. V okrožnici št. 6 z dne 20. maja čitamo sledeče: »Naš prometni odsek in železniška direkcija v Ljubljani zahtevata, da se do 1. junija prijavi število onih oseb, ki žele potovati v Ljubljano. Udeležbo pa je prijaviti tudi iz onih krajev, kjer bodo vozili posebni vlaki, ki jih organizira bodisi Putnik, bodisi škofijski odbori, ki so nad 100 km oddaljeni od Ljubljane.«

Tudi smo tekom štirih tednov razglašali svoje posebne vlake v listih, ne da bi kdo rekel, da jih ne bo! Na binško nedeljo, ko

smo zaključevali prijave in smo jih že prejeli, pa je objavil »Slovenec«, da posebnih vlakov ne bo. Prijavi in denar smo kljub temu prejeli od okrog 60 župnij in sicer za skupno število 3401 oseb, da smo že samo pri teh prijavah imeli po pravilniku zadostno število udeležencev. Po naših pregledih bi bilo vseh udeležencev na naših vlakih do 10.000. Če jih bo sedaj polovica od teh doma ostala, ni naša krivda.

V nedeljski številki »Slovenca« z dne 16. t. m. pa je zopet notica, da bodo posebni vlaki, ki jih bo postavila železniška direkcija sama. Mi smo med tem morali dati prijavljenim denar nazaj, ker je »Slovenec« pisal, da vlakov ne bo. Kako bodo sedaj uredili, da bo mogoče uvesti posebne vlake, je njihova zadeva. Spominjamo, kako smo o priliki biserne sv. maše nadškofa Jegliča tudi imeli mi svoje posebne vlake in da je bil po izjavi zastopnika direkcije vzoren red ravno na njih, kljub temu, da so vozili tudi od direkcije postavljeni posebni vlaki, katerih eden je iz Maribora peljal tri ljudi. Sedaj ne moremo žal ničesar ukreniti za urejen transport, dolžna je sedaj to storiti železniška direkcija sama.

Vsi, ki so metali krivdo na nas, naj to prečitajo in naj jim zadostuje! F. H.

Navodila udeležencem kongresa.

1. Vsi, ki so vplačali voznino, jo dobijo nazaj tam, kjer so jo vplačali. Denar za kongresno knjižico, znak in prenočišče pa smo zadržali.

2. Kongresne knjižice in znake smo delno že razposlali. Tem pošljemo te dni še izkaznice za prenočišče. Vsem drugim pošljamo sedaj vsaki dan sproti vse troje obenem in upamo, da boste vsi pravočasno dobili. Če bi jih kdo ne imel, se seveda kljub temu lahko pelje, pa jih bo moral kupiti v Ljubljani.

3. Vsak udeleženec kongresa ima pravico voziti se za polovično vožnjo ceno s katerikoli vlakom hoče tja in nazaj od dne 25. junija do dne 15. julija. Na postaji, kjer vstopi, kupi celo karto do Ljubljane, poleg tega pa rumeno železniško legitimacijo za 5 Din. Gledati mora, da bo ta rumena legitimacija imela žig postaje. V Ljubljani mora vsakdo oskrbeti na to rumeno legitimacijo dvoje potrdil, najpreje, da se je kongresa udeležil in drugič na postaji zopet. Vozno karto pa seveda ne sme nikjer oddati, ker sicer bo moral nazaj plačati zopet celo karto.

4. Vsakdo ima pravico, da se iz Ljubljane pelje kamorkoli, recimo na Brezje, s polovično karto. Postopanje je isto, kupi le karto iz Ljubljane do dotične postaje (na Brezje do Otoč).

5. Če si v Ljubljani sami ne boste znali pomagati, pridite v našo pisarno na velesjemu. Tu bomo dajali pojasnila in posredovali, v kolikor nam bo to mogoče.

6. Prenočišča imamo sedaj takole urejena: ženske na velesjemu in v šišenski dekliški meščanski šoli, Gasilska cesta 17, moški na obrtni šoli, Aškerčeva ulica. Ko pridete v Ljubljano z vlakom, pojdite vsi najpreje na velesjem, odkoder se vas bode peljalo na prenočišče!

7. Glede prehrane vam svetujemo, da imate čim več seboj, za nekaj toplega in za pijačo bo pa poskrbela za nas velesjemska restavracija, kjer so prostori za prehrano rezervirani za nas. Kdor pa hoče imeti naprej plačano hrano, naj jo prijavi v Ljubljano, kakor smo to v zadnjem »Slovenskem gospodarju« že povedali in naj zahteva, da se mu nakaže na velesjemu, da mu ne bo treba hoditi bogve kam!

8. Za Lavantince je določena cerkev sv. Jakoba. Svete maše itd. bodo itak po večini na Stadionu. V cerkvi sv. Jakoba bodo predvsem ženske pri polnočnici, ki ne bodo mogle na Stadion.

9. Za sklepno procesijo bomo imeli Lavantinci svoje mesto, zato je treba, da se zberemo vsi vsaj ob dveh popoldne na velesjemu in da nato pravočasno odidemo na določeno mesto.

12. Čarobna roža. 13. Guliver pri velikanih. 14. Čarobna lutka. 15. Medvedek. Prvi del. 16. Medvedek. Drugi del. 17. Robinson Crusoe. Prvi del. 18. Robinson Crusoe. Drugi del. 19. Mali kipar. 20. Čarobna sekira. 21. Vrvar Hasan. 22. Snegulčica. 23. Ruske pravljice. Prvi del. 24. Ruske pravljice. Drugi del. 25. Sveti plamen. Prvi del. 26. Sveti plamen. Drugi del. 27. Razne povestice. Prvi del. 28. Razne povestice. Drugi del. 29. Povestice iz prirode. Prvi del. Povestice iz prirode. Drugi del. 31. Štirje dobri prijatelji.

Na državni deški meščanski šoli v Mariboru bo vpisovanje novincev v 1. razred v četrtek dne 27. t. m., od 8. do 12. in od 14. do 17. ure. Ker šolnine pri tem vpisu še ni treba plačati, zadostuje, da se zgledajo učenci sami s šolskim izpričevalom o dovršenem 4. ali 5. razredu osnovne šole. Važno je, da se vsakdo vpiše že sedaj, ker ob prenapolnitvi šole pri glavnem vpisu v pričetku septembra ne bode mogoče sprejeti novih učencev. Tudi mora vedeti šolska oblast že sedaj točno število učencev, da bo lahko pravočasno preskrbela potrebnih učiteljev in šolskih prostorov. Pravico do vpisa imajo učenci iz mesta in okolice brez sodnih okrajev št. Lenart in Slov. Bistrica.

Tridnevna pobožnost v Slovenskem Lurdu. Kakor vsako leto, se vrši tudi letos v baziliki Lurške Marije v R. jhenburgu v dneh 30. jun., 1. in 2. julija za častilce Lurške Gospe tridnevna z že znanim sporedom. Romarji že vnaprej pozdravljeni!

Dopisi in prireditve.

Hoče pri Mariboru. V nedeljo dne 23. t. m. bo pri nas nekaj posebnega. Zvečer v mraku boste lahko gledali zunaj na prostem pred cerkvijo veličastno ljudsko igro »Slehnika«. V tej skrivnostni igri se na pretresljiv način stikajo zadnji trenutki slehnega človeka, ko se mora od vsega ločiti, a v to žalost in bridkost pa posveti z blagodejno svetlobo krščanstvo s svojimi večnimi resnicami. Predstava se začne ob pol 9. uri zvečer. Sodelujejo pevci in godba. V slučaju, da bi v nedeljo popoldan deževalo, bo igra dva tedna pozneje. Vsa bližnja in daljna okolica je vljudno vabljeni!

Sv. Jurij ob južni žel. Božja poslanka smrt je s svojo ostro koso posekala daleč na okrog znanega in priljubljenega posestnika Štefana Gračnarja. Pokojni se je rodil leta 1858 v prijazni vasi Krajence. Bil je zgleden gospodar na svoji lepi in obsežni kmetiji, sosedščini v pomoč, župniji pa v ponos. Svoje otroke, ki mu jih je Bog dal šest, je vzgojil v zvestobi do vere in zemlje. Bil je dolgo let naročnik »Slovenskega gospodarja«, ki ga je pridno čital. Njegov pogreb je najbolj pokazal, kako veliko je število njegovih prijateljev in spoštovalcev. Počivaj v miru! Preostalim naše sožalje!

Šmartno na Pohorju. Z našega zelenega Pohorja se pač poredko kdo oglasi, ker tudi časa ni, četudi je pri nas zmiraj eno uro prej dan, kakor v ravnini. Dela je dovolj, denarja pa nič. So res silno žalostni časi. Plačevati ne moremo nič več, ker ne moremo ničesar po primerni ceni prodati. Za živino nam ponujajo takšne cene, da bi bilo boljše, da mesarja zlodej vzame; pa kaj hočemo, hočeš — nočeš — moraš, kakor pri vojaki. Slišati je bilo, da se nam obetajo boljši časi; samo Bog daj, da bi ne ostalo samo na papirju, ker papir je pač najbolj potrpežljiv. Ko bi Bog obrnil gospoda na kmečki stan samo za en mesec dni, da bi gospoda videla, kako se kmetu godi, potem bi mi kmetje lahko upali na boljše čase in boljše dni.

Sv. Jurij ob južni žel. Poročil se je g. Ivan Čater, tajnik Hranilnice in posojilnice pri Sv. Juriju ob južni žel., z gđc. Marijo Mulej iz Babnega pri Celju. Daj Bog srečo in blagoslov!

Loka pri Zidanem mostu. Ker sta v tekočem letu zadela na skupen dan sejma v Loki pri Zidanem mostu dne 27. junija s sejmom v ¼ ure oddaljenih Radečah, se je z dovoljenjem nadoblasti ta sejem preložil od dne 27. junija na dan 2. julija (torek) t. l. in sicer samo za tekoče leto. Prodajalci in kupci se vabijo!

Mozirje. Po gornji Savinjski dolini gre glas, da se bo kot tretji poslanec izneveril zagrebski sklepom na Mačkovi listi izvoljeni poslanec gornjegrajskega okraja g. Rud. Pevec. Gospod Pevec se je odločil, da pojde v Beograd, kjer bo predložil svoja pooblastila in podal izjavo, zakaj se ne pokori sklepom dr. Mačkovih poslancev, ki so se bili zbrali v Zagrebu in sklenili, da ne pojdejo po zadnjih volitvah dne 5. maja v Beograd. O zgorajnem naklepu g. Peveca govorijo ljudje po okraju in je o tem že prineslo tudi »Jutro« vest, da bo g. Pevec zapustil dr. Mačka in šel svojo pot. Dosedaj je že gospod Maček ob dva poslanca, g. Pevec bo tretji in bogzna, če jih ne bo še več.

Ali več:

Da je prekajeno meso bolj sočno, ako ga pristaviš v vrelo vodo?

Da se načeta klobasa ali salama ne osuši, če jo na odrezanem koncu namažeš s surovim maslom?

Da umazane robove v lavorjih najhitreje očistiš, če jih drgneš s cunjjo in soljo in potem izplakneš z vodo?

Da te po dolgotrajni hoji utrujenost mine, če si umiješ noge v topli in potem še v mrzli vodi?

Da se iznebiš potenja rok, če jih večkrat umivaš v nepremrzli vodi, v kateri si raztopila nekaj galuna?

MALA OZNANILA

Cenik malim oglasom.

Vsaka beseda v malem oglasu stane Din 1.— (Preklci, Poslano, Izjave pa Din 2.— za besedo.) Davek se zaračunava posebej do velikosti 20 cm² Din 1.—, do velikosti 50 cm² Din 2.50. Kdor inserira tako, da ne pove svojega naslova, ampak mora zbirati uprava lista prijave, doplača še Din 5.—. Mali oglasi se morajo brezizjemno plačati naprej, sicer se ne objavijo. Kdor hoče odgovor ali naslov iz malih inseratov, mora priložiti znamko za Din 2.—, sicer se ne odgovarja.

Hlapca z dežele, vajenega konjem in vsakega poljskega dela, sprejme Šepec, Maribor, Grajski trg 2. 655

Deklo starejšo, pošteno, pridno, ki zna vsa gospodarska dela, tudi molzti, sprejemem. Zglasi naj se pismeno pri Kat. Lerch, Ptuj, Muršičeva 4. 643

Sprejemem pošteno deželo za vsa kmečka dela. Naslov v upravi lista. 638

Zanesljivega hlapca h konjem rabi Lojze Lorber, Sv. Peter pri Mariboru. 646

Hlapec se takoj sprejme. Walcher, Kozjak 17, pošta Zgornja Sv. Kungota. 644

Posestvo 23 oralov pri Mariboru se takoj proda za 135.000 Din, potrebno 100.000 Din, drugo vknjiženo. Naslov v upravi lista. 651

Prodajam novo enostanovanjsko hišo. Devica Marija v Brezju 13, pošta Maribor. 633

Prodajam srednje posestvo z novim poslopjem. Marija Čater, Kozje. 649

Vilo z malim posestvom pri Rogaški Slatini odda v najem državnemu vpokojencu Rojs Marija, Ormož. 645

Proda se: gozd v bližini Peska, konji, vozovi, slamoreznice, mlatilnica, plug, posestva. Izve se: gostilna, Sv. Kunigunda na Pohorju, pošta Zreče. 648

Na prodaj posestvo 9 oralov, blizu glavne ceste, obstoječe iz hiše, gospodarskega poslopja, njive, travnika, vinograda in 2 gozdov. Štefan Hajnšek, pri Pečici, p. Podplat. 647

Posojilo dobi vsakdor. Ločičnik, Vas, pošta Marenberg. 653

Jablus-Jabolčnik, tvarina, iz katere napravite poceni izborni jabolčnik ali hrušovec, ne da rabite naravnega sadjevca ali vina. Prepričajte se! Glavno zastopstvo: Franc Renier, Podčetrtek. 654

V Novi Starinarni, Maribor, Koroška cesta 3, dobite veliko novih ostankov cajga, delena, svile, belega platna, volnenega blaga, za moške obleke in srajce, hlače za gospode in fante, otročje obleke, čevlje, nogavice, žepne robce, plavo platno za predpasnike, postelje, polštre, stole, mize, divan, omare, vse jako poceni. 652

Srebrne krone in zlato kupi Ignac Jan, urar, Maribor, v Gradu.

Čisti čebelni vosek kupuje tovarna J. Reich, Tezno pri Mariboru. 650

Ivan Kacin, Domžale pri Ljubljani, dobavlja harmonije od 2200 Din, pianine od 10.000 Din. Popravlja in uglašuje cerkvene orglje. Zhtevajte cenik! 570

Domačo pijačo poceni in dobro si napravi vsak samo z vodo, sladkorjem in Jablinom, ki ga dobavlja drogerija Kane-Wolfram v Mariboru, Slovenska ulica. 621

Izjava. Podpisani Jelen Anton, nameščenec v zdravilišču Slatina Radenci, preklicujem in iskreno obžalujem vse žalitve in obrekovanja kot neresnične, katere sem izrekel o g. Glaserju Jošku, upravniku banske trsnice in drevesnice na Kapeli in njegovi gospe Mariji Glaser. Obema se prav lepo zahvaljujem, da sta odstopila od tozadavne tožbe in me tako rešila kazni. Jelen Anton. 642

Moško sukno po 14 Din 536
v TRPINOVEM BAZARU.

Važno za hišne posestnike in cerkveno-konkurenčne odbore.

Vse strelvodne naprave Vam preizkusi ter eventualne napake popravi po konkurenčni ceni z 10letno pismeno garancijo

ANTON ROMIH

splošno stavbeno in galanterijsko kleparstvo ter specialni oddelek za napeljevanje in preizkušnje strelvodov v MARIBORU, brzojav: Romih, klepar, Maribor.

Zadostuje dopisnica, da Vas obiščemo. — Priporočam se tudi za vsa druga kleparska dela, kakor pokrivanje zvonikov, pleskanje, popravila itd.

Karl May:

Zaklad v Srebrnem jezeru.

(Dalje.)

»Prišla sva, da posvariva rafterje.«

»Nas —? Nam preti nevarnost?«

»Velika nevarnost!«

»Kaka —? Govori!«

»Tonkawa bo najprvo oskrbel konja in jedel, potem pa pripovedoval.«

Mignil je sinu, odšel je v gozd, sam pa si je vzel kos mesa in se ga lotil tako ravnodušno, kot da sedi doma v svojem wigwamu — šotoru —.

»Konja imata?« je vprašal Blenter. »Prijezdila sta? Ponoči — po temnem gozdu —?«

Ali sta vedela, kje smo?«

»Vedela sva samo to, da delate ob Black bear riverju.«

»In vendar sta nas našla —?«

»Tonkawa ima oči in ušesa, rafterji pa so govorili glasno, da jih je bilo daleč slišati, tudi njihov ogenj sveti daleč v gozd. Zelo neprevidni ste, čisto lahko bi vas našli sovražniki!«

»Kaki sovražniki? Žive duše ni blizu, sami smo v teh krajih. In dovolj močni smo, da se ubranimo napadu.«

»Blenter se moti!«

»Kaj —? Tudi moje ime poznaš?«

»Tonkawa je stal tamle za drevesom in poslušal pogovor belokožcev ter čul tudi tvoje ime.«

»Sovražnik je blizu, praviš?«

»Če ga še ni, pa bo prišel. In če bodo rafterji neprevidni, jih lahko premeša tudi maloštevilni nasprotniki!«

Zamolkel topot kopit je zadonel v gozdu. Mali medved je privedel dva konja za povodec, ju privezal k drevesu, vzel nož, si nabodel izdaten kos mesa ter sedel.

Ko se je oče najedel, je obrisal nož v usnjate hlače in dejal:

»Tonkawa se je najedel. Pripovedoval bo in rafterji bodo kadili z njim pipo miru.«

»Povej predvsem, kako si zvedel za nas?«

»Od Črnega Toma.«

»Kje si ga srečal?«

»Na ognjenem canou, — parniku — ki je plaval po Arkansasu.«

Črni Tom ima denar pri sebi, trampji so zvedeli za tisti denar, šli so, da počakajo na njega in mu odvezamejo denar ter napadejo tudi vas.«

Drvarji so osupnili.

»Trampji —? Ni mogoče —! Tukaj ob Black bear riverju —? Veliki medved se moti!«

»Tonkawa se ne moti, natančno ve vse. Pripovedoval vam bo!«

Poročal je o svojem doživljanju na parniku, pa zamolčal junaštvo Malega medveda. Preponosen je bil, da bi se hvalil.

Napeto so ga poslušali. Pravil je tudi, kako je zasledoval trampe. Koj ko je Mali medved ugotovil, da so trampji ukradli veliki ladijski čoln in se prepeljali na nasprotni breg, sta oba izginila s krova, vzela mali čoln in veslala čez reko. Trampji so se seveda že pobrali, pa čoln sta našla. Prenočila sta na obali in poiskala drugo jutro sled. Zelo razločna je bila, šla je na sever proti Fort Gibsonu, pa se mu izognila, se obrnila na zapad ter krenila med Canadianom in Red forkom spet na sever.

Spotoma so trampji ponoči napadli vas rodu Creek in jim ukradli konje. Drugi dan sta srečala Tonkawa potujoče bojevnike rodu Choctow in kupila od njih dva konja. Za nakup konj predpisani indijanski obredi pa so trajali tako dolgo, da so ju trampji medtem prehiteli za cel dan. Prebredli so Red fork in se čez prerijo obrnili k Black bear riverju. In tam sta jih našla Tonkawa na jasi ob reki, pa jih nista utegnila zalezovati, pohitela sta dalje in poiskala rafterje, da jih posvarita.

Povest je seveda močno učinkovala. Pogasili so ogenj in govorili le še šepetaje.

»Kako daleč je do tabora trampov?« je vprašal Blenter.

»Pol ure.«

Stari se je zavzel.

»Ognja sicer ne morejo videti, pa navohali bi ga —.

Res smo bili neprevidni! Kako dolgo že tabo-rijo tam?«

»Uro pred večerom so prispeli.«

»Gotovo so nas že iskali —. Nisi nič opazil?«

»Nisva ju utegnili opazovati, svetel dan je še bil in mudilo se nama je k vam, kajti —.«

Umolknil je in poslušal. In rahlo šepetaje je pravil:

»Veliki medved je opazil, da se je nekaj zgenilo za oglom tamle —. Tiho sedite in nič ne govorite! Tonkawa pojde, da vidi, kaj je.«

Pustil je puško pri ognju, legel in zlezal h koči. Rafterji so napenjali ušesa.

Deset minut je minilo in tedaj je odjeknil kratek, oster krik v temno noč, krik, ki ga pozna vsak westman, — smrtni krik človeka. In kmalu nato je stopil Veliki medved med rafterje.

»Oglednik trampov je bil,« je poročal.

»In si ga —.«

»Da. Pa najbrž sta bila dva. Drugi se bo vrnil in poročal.«

Brž se pripravite! Prluškovat pojdemo!«

»Jako dobro! S teboj pojdem, pot mi boš kazal. Ne slutijo, da že vemo za nje, pogovarjali se bodo o svojih načrtih. Če prideva o pravem času, bova zvedela, kaj nameravajo.«

»Da! Ampak tiho in skrivaj morava oditi! Če je še drugi oglednik kje za kočo, bi opazil, da sva odšla. In pušk ne smeva vzeti s seboj, napoti bi nama bile.«

Pripravili so se. Rafterji so odšli v kočo, kjer jih nihče ni mogel opazovati. Blenter in Veliki medved pa sta neslišno zlezla okoli ogla.

Black bear river poteka na vzhodu države Kansas ob meji gričatega sveta, ki mu pravijo Rolling prairie — valovita prerija —. Grič za gričem se dviga, drug je drugemu podoben, doline jih ločijo. Valovita prerija je vodnata in obraščena z gozdovi, podobna je zelenemu valovitemu morju. Reka se je globoko zajedla v mehko zemljo, bregovi so visoki in strmi, gozdovi segajo mestoma trdo do vode. Divjačina je bilo svojčas mnogo v gozdovih ob Black bear riverju, dandanes pa je valovita prerija precej gosto naseljena in nedeljski lovci so divjačino močno iztrebili.

Od drvarske koče je bila napeljana po strmini k reki drča, po njej so spravljali rafterji les in ga na reki povezovali v splave. Podrasti na bregu k sreči ni bilo, vkljub temu pa ni bilo lahko najti poti po temnem gozdu. Blenter je bil star, izkušen westman, pa se je kar čudil Tonkawi. Držal ga je za roko in se neslišno pa obenem varno zvijal med drevjem, kot da je svetel dan. Globoko spodaj je šumela reka in glušila neizogibno suštenje listja in pokanje suhljadi.

Četrť ure sta hodila po robu brega, ko se je spodaj ob reki zasvetilo.

»Trampji so prav tako neprevidni kakor rafterji!« je šepetal Indijanec. »Kurijo, kot da mislijo speči celega bivola! Rdeči bojevniki zakuri majhen ogenj, ki ne sveti daleč in ne daje dima.«

»Tamle spodaj so?«

»Da. Trdo ob reki.«

»Se bo dalo priti do njih?«

»Zelo lahko. Vodil bom belokožca po dolinici, ki sega k reki.«

Našla sta plitvo dolino, potočič se je vil po njej, gosto je bila zaraščena. Ob njegovem izlivu se je širila majhna jasa, posajena z grmovjem. Na njej je gorel močen ogenj.

»Zlezla bova k njim,« je dejal Veliki medved. »Ne bodo naju opazili.«

Čudna ženska.

V Londonu biva stara gospodična Alice Morrison, ki strastno ljubi živali in si je zato pripravila v svojem stanovanju pravi živalski vrt. Ima 48 psov, 27 mačk, 17 opic, 100 različnih ptic, kozo, zajce, 6 svinj, mrčnike (netopirje) in še nekatere druge živali. Hrani jih tako dobro, da se često prejedo. Opoldne dobijo kokoši, pečenjak, ribe in še kako sladkarijo. Pozimi bivajo v toplih, zakurjenih sobah, katerih okna ne odpre nikdar, da se živali ne bi prehladile. Poset svoje hiše strogo prepoveduje, sicer pa, kot poročajo, ljudje sami bežijo pred njenim domom kot pred kugo.

Čuden denar.

Domačini na otoku Jap, ki spada k skupini Karolinov v Južnem morju, posedajo na celem svetu najbolj čuden denar. Ta denar je iz kamna in ima obliko koles, ki merijo v premeru po 4 m in tehtajo po več sto kg. Domačini puščajo denar pred vrati svojih koč, da vsakdo lahko presodi premoženje posestnika hiše.

Otok pijancev.

Vlada Novega Južnega Walesa v Avstraliji si je omislila za notorične pijance in ljubitelje mamil posebno krotljivo metodo: dva otoka ob sev. Novem Zelandu jim je namenila kot poboljševalnico. Moški morajo tu izvrševati lažja poljedelska dela, ženske pa kuhati in šivati. Nadzorno službo vrši »Armada spasa«. Ker ne pride niti kapljica pijače ali prašek mamil do internirancev, se morajo teh reči po sili odvaditi. Internacija traja leto dni, nato pride vsak še pod petletno strogo nadzorstvo. Če zapade zopet znova svoji strasti, ga pošljejo enostavno spet na otok.

Na južnem koncu

južnoameriške republike Čile ima najbolj suhi mesec 24 deževnih dni.

Vsako leto

odkrijejo 15.000 novih vrst žuželk.

(Dalje sledi.)

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA V LJUBLJANI

◆
ZAVARUJE:

POŽAR
VLOM
STEKLO
KASKO
JAMSTVO
NEZGODE
VONOVE
ŽIVLJENJE
KARITAS

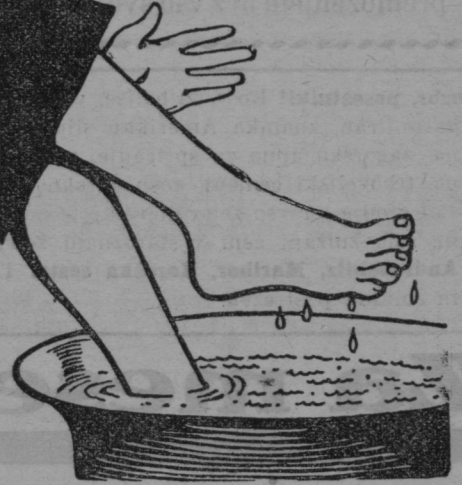
Vsak slovenski gospodar zavaruje se
be, svojce in svoje imetje le pri naši za-
varovalnici. 167

Kdor v „Slov. gospodarju“ oglasuje,
uspeha gotovo se raduje!

„Čudež! tega kurjega očesa ni več!“

Saltrat Rodell, ta kisikova kopelj, omehča kurja očesa tako, da jih lahko odstranite s korenino vred. Za vedno so prenehale vse bolečine in nevarnosti. Saltrat Rodell izloča kisik ter ustvarja mlečno kopelj, ki odstranjuje kurja očesa, zdravi odrgnjena mesta ter odpravlja otekline v toliki meri, da lahko nosite obušalce manjše številke. Saltrat Rodell se prodaja po neznatnih cenah v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

Kose najboljše, garantirane kakovosti, brusne kamne, srpe in drugo orodje ter železnino, cement, špacerijo kupujte pri Jos. Jagodič, Celje, Glavni trg 14, Gubčeva 2. 562

Motorno kolo BM, dobro ohranjeno, na prodaj. Marini, Tržaška cesta, Maribor. 637

Mežiška dolina. Važno! Čitajte! Denar! Zasluzek! Za vsak kraj od Dravograda do Črne išče domača zavarovalnica zanesljive posredovalce za sklepanje ljudskih življenjskih zavarovanj. Pojasnila daje g. Oswald v Prevaljah. 634

Vsi, ki potujete,
ne pozabite na
novi vozni red!

Vozni red v lepi žepni izdaji stane samo 2 Din (po pošti je poslani naprej D 2.50 v znamkah). Preprodajalci dobijo primeren popust. Naročila sprejema:
TISKARNA SV. CIRILA, MARIBOR.

Manufakturna in modna trgovina, industrija odev in perila

Franc Dobovičnik, Celje, Gosposka ulica št. 15

naznanja ponovno znižanje cen vsemu manufakturnemu blagu.
Zaupajte, da kupite tu najcenejše. Sveže blago, poštena mera, nizke cene — za to Vam jamči dober glas trgovine. 640

Naši javnosti!

Vse, kar dobimo gotovine iz starih posojil, izplačujemo vlagateljem s starimi vlogami v enakih zneskih. Upamo, da se bodo te razmere kedaj zboljšale.

Vse nove vloge imamo stalno razpoložljive. Vsak vlagatelj, ki na novo vlaga, lahko dobi od nove vloge vsaki dan vso svoto nazaj. Teh vlog imamo preko 1,500.000 Din.

Ves denar, pri nas naložen, je popolnoma varen. Naše naložbe pri 15 denarnih zavodih ne bodo utrpeli nikake škode, vsa naša posojila so zavarovana s hipotekami. Poleg tega imamo lastne milijonske rezerve, če bi tudi kaka izguba kje nastala, in konečno jamči za varnost vlog v znesku 55,000.000 Din 4675 članov s premoženjem okrog 500.000.000 Din.

Z našimi hranilnimi knjižicami se ne trguje, vsak zahteva za nje celotno svoto.

Ne nasedajte ljudem, ki se zastoj trudijo, da bi z lažmi omajali zaupanje javnosti napram našemu zavodu.

Če tudi ne moremo sami v celoti kljubovati svetovni gospodarski in domači denarni krizi, vendar pa smo v moči kljubovati ji tako, da bodo naši vlagatelji obvarovani vsake škode.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru.

Hranilnica Dravske banovine Maribor

Centrala: Maribor

v lastni novi palači na oglu
Gospoke-Slovenske ulice.

Podružnica: Celje

nasproti pošte, prej Južnošta-
jerska hranilnica.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina s celim svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno.

Pozor, posestniki! Kose najboljše, vsak komad garantiran, znamka Amerikan slip in Alpina, zagorsko apno za špricanje, posebno lepo, trboveljski cement, gospodarsko in poljsko orodje ter vso železnino kupite po zmereni, zelo znižani ceni v staroznani železnini **Andraschitz, Maribor, Koroška cesta.** Točna in solidna postrežba. 635

Kmetice! Najboljše zamenjate bučno, sončno seme in repico v tovarni olja v Mariboru, Taborska 7. 625

Hranilne knjižice vseh hranilnic in bank ter vrednostne papirje prodate najboljše pri Bančno-kom. zavodu v Mariboru, Aleksandrova 40. Din 3.— znamk za odgovor. 627

Za mesec junij!

Kipe presv. Srca Jezusovega dobite po najugodnejši ceni v naših prodajalnah:

velikost cm	17	20	25	30	30	35
cena Din	36.—	44.—	56.—	62.—	82.—	94.—
velikost cm	37	40	42	50	75	100
cena Din	102.—	120.—	115.—	250.—	400.—	1720.—

Srce Jezusovo z razpetimi rokami:

velikost cm	22	25	30	40
cena Din	100.—	120.—	160.—	280.—

Kdor ne more kupiti kipa, si naj nabavi primerno lepo sliko. —

Cene slikam:

velikost cm	19×26	24×34	32×42	39×51	47×63	54×73
cena Din	2.75	4.50	8.—	13.—	20.—	26.—

Vse nabožne predmete kupujte pri Tiskarni sv. Cirila v Mariboru in Ptuj.

Cirilova knjigarna

v Mariboru

nudi vedno najnovejše knjige.

Dr. Šanc: Stvoritelj svijeta, broš. Din 45.—

Vilko Mazi: Govorne motnje s posebnim ozirom na jecanje, broš. D 26.—

Ramovš: Karta slovenskih narečij v priročni izdaji, Din 32.—

Drago Ulaga: Crawl-prsno in hrbtno plavanje, Din 16.—

P. Krizostom O. F. M.: Evharistični cvetovi, otroške igrice Din 6.—

Jug: Praktični čebelar, najnovejša izdaja, broš. Din 40.—

G. J. Whyte-Melville: Gladiatorji, zgodovinski roman iz leta 70 po Kristusu, Cirilova knjižnica, zvez. V., V., VII., najnovejša izdaja, ki je pravkar izšla. I. del broš Din 12.—, II. del broš. Din 12.—, III. del broš. Din 12.—. Vsi trije deli v platno vezani Din 50.—.

Inserirajte!

Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v novi lastni palači na oglu Kralja Petra ceste in Vednikove ulice

Sprejema hranilne vloge in jih

obrestinje najboljše.

Denar je pri njej naložen po-

polnoma varno.

Za hranilne vloge jamči poleg re-

zerv in hiš nad 5000 članov - po-

sestnikov z vsem svojim pre-

moženjem.